

PIYANO EĞİTİMİNDE ESERLERİ EZBERLEME SÜRECİNE İLİŞKİN ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ¹

STUDENT PERSPECTIVES ON THE MEMORIZATION PROCESS OF REPERTOIRE IN PIANO EDUCATION

Ahmet Can ÇAKAL

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Mimarlık, Tasarım ve
Güzel Sanatlar Fakültesi, Müzik Bölümü

ahmetcancakal@gmail.com

ORCID: 0000-0002-5561-3440

Emine Filiz YİĞİT

Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi, Müzik
Eğitimi Anabilim Dalı

filiz.yigit@deu.edu.tr

ORCID: 0000-0002-6955-5034

ÖZET

Geliş/Received:

30.04.2025

Kabul/Accepted:

17.08.2025

Yayın/Published:

28.12.2025

Anahtar Kelimeler

Piyano eğitimi,
Müzikte ezberleme
Öğrenci görüşleri

Keywords

Piano education
Memorization in
music
Student
perspectives

Bu çalışma, piyano eserlerini ezberleme sürecinde öğrencilerin deneyimlerini ve kullandıkları stratejileri incelemektedir. Çalışmada, ezberleme sürecindeki çalışma planı, zaman yönetimi, stratejiler, karşılaşılan zorluklar ve bunlarla başa çıkma yollarına dair öğrenci görüşleri değerlendirilmiştir. Durum çalışması deseninde tasarlanan ve yarı yapılandırılmış görüşmelerle verileri toplanan araştırmanın çalışma grubunu, piyano dersi alan gönüllü lisans öğrencileri oluşturmaktadır. Bulgulara göre, öğrencilerin çoğu esnek ve plansız bir çalışma düzeni izlemektedir. Eserleri ölçü, ritim, tema ve parmak numaralarına odaklanarak analiz etmekte; orijinal tempoya ulaşmak için yavaş çalışıp sık tekrar yapmaktadırlar. Ezberleme sürecinde, öğrenciler ağırlıklı olarak görsel bellekten yararlanarak notaları zihinde canlandırmakta ve devinimsel (kinestetik) bellekle parmak hafızasını geliştirmektedir. Performans kaydı almak, notaya bakmadan çalmak ve rutin tekrarlar ezberi pekiştirmede önemli rol oynamaktadır. Zihni boşaltma ve çalışma ortamını hazırlama gibi zihinsel ve fiziksel hazırlıklar süreci desteklerken, dikkat dağınıklığı ve teknik zorluklar en sık karşılaşılan sorunlardır. Öğrenciler bu engelleri eserleri bölerek çalışma veya ara verme gibi stratejilerle aşmaktadır. Bulgular, öğrencilerin geliştirdiği öğrenme ve öz-düzenleme stratejilerinin önemini ortaya koymaktadır.

ABSTRACT

This study investigates students' experiences and the learning strategies they use while memorizing piano pieces. It examines their perspectives on study planning, time management, memorization techniques, challenges encountered and coping strategies. Designed as a case study, the research collected data through semi-structured interviews with volunteer undergraduate students enrolled in piano lessons. The findings reveal that most students adopt a flexible and unstructured practice routine. They analyze the pieces by focusing on bar structure, rhythm, thematic material, and fingerings, and they practice at a slower tempo with frequent repetitions to achieve performance fluency. During the memorization process, students primarily rely on visual memory to mentally represent the score and kinesthetic memory to strengthen finger coordination. To monitor their progress, they record their performances and practice without sheet music, while consistent repetition helps consolidate memorization. Additionally, both mental preparation, such as clearing the mind, and physical preparation, such as arranging an effective practice environment, were found to support the process. The most common difficulties reported were attention lapses and technical challenges, which students addressed by dividing pieces into smaller sections or taking short breaks. Overall, the findings underscore the critical role of learning strategies and self-regulation skills in the successful memorization of piano repertoire.

DOI: <https://doi.org/10.69643/kaped.1688227>

Atıf/Cite as: Çakal, A. C. ve Yiğit, E. F. (2025). Piyano eğitiminde eserleri ezberleme sürecine ilişkin öğrenci görüşleri. *Kapadokya Eğitim Dergisi*, 6(2), 179-202.

¹ Çalışma, "Piyano Eğitiminde Eserleri Ezberleme Sürecinin Öğrenme Stratejileri Kapsamında İncelenmesi" başlıklı doktora tezinin bir kısım verilerinden üretilmiştir.

Giriş

Müzikte ezberleme, müzisyenin çaldığı eser üzerinde hâkimiyet kurarak sahnede kendini daha özgür ve etkili bir biçimde ifade edebilmesine katkı sağlayan temel bir süreçtir. Eserin notalarına yeterli düzeyde hâkimiyet sağlandıktan sonra, zamanla notalara bakılmaksızın seslendirilmesi, müzisyene hem hareket koordinasyonu hem de işitsel dikkat açısından performansını geliştirme fırsatı sunmaktadır. Cienniwa (2014), eserleri ayrıntılı biçimde inceleyip anlamak ve duygusunu yakalamak açısından ezber yapmanın önemini vurgulamaktadır (s. 9). Bir eseri belleğe alarak çalmak, öğrencinin notalara olan bağımlılığını azaltır ve eserin yapısal özelliklerini daha derinlemesine anlamasını sağlar. Ezberleme, ayrıca sahne performansı sırasında ortaya çıkabilecek dikkat dağıtıcı unsurların etkisini minimize eder. Özellikle bireysel çalgı eğitimi ve piyano eğitimi bağlamında, ezberleme öğrenmenin kalıcı hale gelmesinde önemli bir rol oynamaktadır.

Müziği ezberlemenin çeşitli açılardan fayda sağladığı dile getirilmektedir. Özellikle, çalışılan eserin derinlemesine öğrenilmesi, sanatçının sahnede daha odaklı bir şekilde performans sergilemesine katkı sunmakta ve bu durum, dinleyicilere daha etkileyici bir müzikal yorum aktarılmasına zemin hazırlamaktadır. Ayrıca, ezberle çalmanın, notaya bağlı kalarak yapılan icraya kıyasla daha akıcı bir performansı mümkün kıldığı ifade edilmektedir. Ezberin, müzikal süreçte öğrenilebilen bir yeti olduğu vurgulanmakta; çeşitli tekniklerle pekiştirilmesinin ise başarıyı artırdığına dikkat çekilmektedir (Macmillan, 2004, s. 6).

Artaç (2021), piyano eserlerinin ezberlenmesinin, piyanistin sahnede müziği daha özgürce yorumlamasına imkân verdiğini ve böylece tüm dikkatini eserin duygusal ve yapısal unsurlarına odaklayabildiğini belirtmektedir. Öte yandan, notalara sıkı sıkıya bağlı kalarak çalmanın, ellerin klavye üzerindeki hakimiyetini zayıflatabileceği ve bunun da müzikal ifade ile performans kalitesi üzerinde olumsuz sonuçlar doğurabileceği ifade edilmektedir.

Williamon (1999), müzisyenlerin ezberleme için ayırdıkları ekstra zamanın, müzikal yorumlarının kalitesini artırdığına dikkat çekmektedir. Ayrıca, müzisyenlerin ezberle çalma konusundaki yaklaşımlarının genellikle olumlu olduğu ve dinleyicilerin de ezberlenmiş eserlerden yapılan performanslardan daha güçlü bir etki aldıkları vurgulanmaktadır.

Valchinova'ya (2018) göre, ezberle çalmayı tercih etmenin birçok nedeni vardır. Notaları takip etmek yerine seslendirilen müziğin zihinde olması eseri daha rahat yorumlamaya, ellere ve kulağa tamamen odaklanmaya olanak tanır. Eğer müzikal unsurlar tamamen içselleştirilir ve kavranırsa, bellekte depolanan bilgi üzerinde tam bir kontrol sağlanmış olur. Valchinova'nın belirttiği üzere, müzikal içselleştirme ve tam kontrol, ezberlemenin temel avantajları arasında yer alırken, tarihsel süreçte müziği ezberlemenin toplumsal ve kültürel algıları değişim göstermiştir. Clara Schumann 1837'de Beethoven'ın Op. 57, Fa minör 23 numaralı Piyano Sonatını tamamen ezberden seslendirdiğinde, bu oldukça nadir uygulama dikkatleri müzikten ziyade seslendirenin üzerine çektiği için bazı eleştirmenler tarafından kibirli ve gösterişli olarak algılanmıştır. Diğer yandan, yirminci yüzyılın başlarına gelindiğinde ise, ezberle performans sergilemek oldukça olağan bir durum haline gelmiş ve artık günümüzde profesyonel enstrüman sanatçılarından müziği sergilerken büyük ölçüde ezberle çalmaları beklenmektedir (Steliou ve Jakubowski, 2024).

Araştırmalar, müzik eserlerinin ezberlenmesi sürecinde çeşitli bellek türlerinin etkin bir biçimde rol oynadığını ortaya koymaktadır. Özellikle işitsel, motor, analitik ve görsel bellek yapılarının, ezberleme sürecinde en yaygın olarak kullanılan bilişsel bileşenler arasında yer aldığı belirtilmektedir (Tufan, 2000; Kutadgobilik, 2019; Ökdem ve Jelen, 2022). Bu bellek türlerinin her biri, müzikal materyalin farklı özelliklerinin zihinsel olarak saklanmasına katkı sağlamak ve böylece öğrencilerin eserleri hatırlama yeteneklerini desteklemektedir. Bu sebeple, bellek türlerinin tanımlanması ve piyano eğitimi çerçevesinde somut örneklerle açıklanması, çalışmanın kuramsal temelini güçlendirmek açısından önem taşımaktadır. Piyano eğitiminde işitsel bellek, öğrencinin duyduğu melodileri ve ritimleri zihninde tutarak doğru şekilde tekrarlamasına yardımcı olmaktadır. Motor bellek, parmak hareketlerinin ve teknik becerilerin otomatikleşmesini sağlayarak akıcı bir performans ortaya koymayı mümkün kılmaktadır. Analitik bellek müzik eserinin form yapısını ve teorik unsurlarını kavrayarak öğrenme sürecini derinleştirmekte, görsel bellek ise nota ve partitür bilgilerini hatırlama ve klavye üzerindeki konumları zihinde tutma konusunda önemli bir rol oynamaktadır. Bu bellek türlerinin birlikte işleyişi, piyano öğrencilerinin ezberleme ve performans becerilerini geliştirmelerinde temel bir işlev görmektedir. Ezberleme sürecinde en etkili yolun, tüm bellek türlerinin birlikte kullanılması olduğu ifade edilmektedir. Özellikle piyano çalmanın büyük ölçüde psikomotor becerilere dayalı olması sebebiyle hem öğretmenler hem de öğrenciler, hareketlerin sık tekrar edilmesini içeren disiplinli çalışmaların önemini kabul etmektedir. Ancak sık tekrar yöntemi zihinsel süreçleri ve

tamamlayıcı bellek türlerini de temel alan eğitim yaklaşımlarıyla desteklenirse daha başarılı sonuçlar verecektir. (Yiğit, 2023, s. 1519). Ayrıca piyano eğitiminde başarılı bir performans için analitik bellek düzeyinde eserler üzerinde müzikal analiz yapılmasının önemi araştırmacılar tarafından vurgulanmıştır. Müzikte eserler ezberlenirken müzikal, biçimsel ve armonik analiz yapılması ezberin kalıcılığı açısından öne çıkan konulardan biri olarak görülmektedir (Fenmen, 1991; Şen, 1999; Sadie, 2001; Özer, 2020).

Piyano eserlerini çalışma ve ezberleme süreci, birçok öğrenci için çeşitli zorlukları beraberinde getirir. Bu süreçte karşılaşılan temel sorunlar arasında teknik zorluklar, bellekle ilgili güçlükler ve psikolojik faktörler yer alır. Teknik zorluklar, eserin içerdiği hızlı pasajlar, geniş aralıklı akorlar veya zorlu ritimler gibi çalması güç bölümlerle ilgili olabilir. Örneğin, Rachmaninov'un zorlayıcı piyano etütleri veya Liszt'in virtüözite gerektiren eserleri, öğrenciler için hem fiziksel hem de zihinsel anlamda zorlayıcı sorunları oluşturabilir. Bellek sorunları ise, özellikle uzun eserlerin ezberlenmesi sırasında ortaya çıkabilir. Örneğin, Beethoven'ın sonatlarında veya Bach'ın füglerinde, temaların varyasyonları arasında kaybolmak yaygın bir sorun olarak düşünülebilir. Psikolojik faktörler ise öğrencilerin piyano çalışma motivasyonunu, performans kaygısını ve eseri öğrenmeye yönelik yaklaşımlarını etkileyebilir.

Babacan (2016) tarafından gerçekleştirilen makale, müzik öğretmeni adaylarının piyano eğitimi sürecinde karşılaştıkları zorlukları incelemektedir. Çalışma, öğretmen adaylarının bireysel çalışma süreçleri, teknik hatalar, çalışma alışkanlıkları ve öğretmen-öğrenci iletişimi gibi konulara odaklanarak, piyano eğitiminde yaşanan güçlüklerin nedenlerini ve sonuçlarını ortaya koymaktadır. Elde edilen bulgular, öğrencilerin eserleri çalarken nüanslara dikkat etmemesi ve yanlış tekniklerle çalışmasının, eğitim sürecini olumsuz etkilediğini göstermektedir. Ayrıca, müzik teorisi ve armoni gibi teorik bilgilerin piyano dersiyle paralel yürütülmesinin önemi vurgulanmakta, öğretmen-öğrenci iletişimindeki sorunların da eğitim verimliliğini düşürdüğü ifade edilmektedir.

Öğrencilerin bu sorunlarla başa çıkmak için geliştirdikleri stratejiler de büyük farklılıklar gösterir. Örneğin, bazı öğrenciler eseri küçük parçalara bölerek çalışmayı tercih ederken, bazıları tüm eseri bir bütün olarak öğrenmeye çalışabilir. Kimileri ise görsel bellek, işitsel bellek gibi farklı bellek türlerini kullanarak eseri ezberlemeye yönelik çeşitli yöntemler geliştirebilir. Yan'a (2023) göre, icracıların ezber yapması bir zorunluluktur. Doğru ezberleme alışkanlığı, notaları anlama, bilimsel yöntemleri kullanma ve çalmayı kolaylaştırıcı yöntemlere hâkim olma temellerine dayanmaktadır. Ancak, ezberleme sürecinde ortaya çıkan çeşitli problemleri net bir şekilde anlayıp zamanında müdahale edersek ezberleme yeteneğimizi geliştirebilir ve doğru ezberleme alışkanlıkları edinebiliriz.

Ezberleme sürecinin her öğrenci üzerindeki etkisi kişisel özelliklere bağlı olarak değişkenlik gösterebilir. Bazı öğrenciler bu süreci doğal bir ilerleyişin parçası olarak yaşarken, bazıları için ezberleme, zihinsel açıdan oldukça yorucu ve karmaşık bir süreç haline gelebilir. Süreç içinde motivasyonun azalması, dikkat eksiklikleri ya da belirli bir noktadan sonra bilgilerin geri çağırılmasında yaşanan güçlükler gibi çeşitli problemlerle karşılaşılabilir. Bu durum, ezberlemenin yalnızca tekrar yoluyla edinilen bir beceri olmadığını; aksine, bireyin benimsediği öğrenme stratejileri ve bilişsel süreçleri yönetme yeterliliğiyle yakından ilişkili olduğunu göstermektedir.

Piyano eğitiminde öğrenciler arasındaki bireysel farklılıkların kaynağını, tercih ettikleri öğrenme stratejileri, öz-düzenleme becerileri ve bellek türleri oluşturmaktadır. Bu faktörlerin piyano çalma süreçlerine nasıl yansıdığına dair açıklamalar yapmanın, araştırmanın amacı açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Öğrenme stratejilerine yönelik artan ilgi, davranışçı kuramdan bilişsel kurama geçişle birlikte ortaya çıkmıştır. Davranışçı kuram, öğrenmeyi dışsal uyaranlar ve bunlara verilen tepkiler çerçevesinde ele alırken, bilişsel kuram ise öğrenme sürecinde zihinsel işlemlere odaklanır. Bu yaklaşım, bilginin nasıl işlenip hafızada nasıl yapılandırıldığını açıklaması açısından önemlidir (Somuncuoğlu ve Yıldırım, 1998).

Weinstein ve Mayer (1986), öğrenme stratejilerini bazı ana kategorilere ayırmışlardır: Anlamlandırma ve örgütlenme stratejileri, tekrar stratejileri, anlamayı izleme stratejileri ve duyuşsal stratejiler. Anlamlandırma ve örgütlenme stratejileri, öğrencilerin yeni bilgileri mevcut bilgileriyle ilişkilendirmelerine yardımcı olan çeşitli teknikleri kapsar; bu teknikler arasında, bilgiyi farklı ifadelerle aktarma, ilişkilendirme, özet çıkarma, not tutma, soruları cevaplama ve çizelge oluşturma gibi yöntemler yer alır. Tekrar stratejileri ise bilgilerin zihinsel olarak ya da sesli bir şekilde tekrarlanmasına dayanır. Anlamayı izleme stratejileri, öğrenme sürecinin nasıl gerçekleştiğini fark etme ve bu süreci kontrol etme ile ilgilidir. Başka bir deyişle, yalnızca öğrenilen bilgiyi anlama değil, aynı zamanda öğrenmenin nasıl gerçekleştiğinin bilincinde olmayı da içerir. Son olarak, duyuşsal stratejiler, öğrencinin

öğrenme sürecine uygun bir ortam yaratmasına odaklanır ve dikkat toplama, kaygıyı yönetme, motivasyonu artırma ve zamanı etkin bir şekilde kullanma gibi becerileri içerir.

Weinstein ve Mayer (1986) tarafından tanımlanan öğrenme stratejileri, piyano eğitiminde öğrencilerin daha etkili ve bilinçli çalışmalarını sağlamaktadır. Anlamlandırma ve örgütleme stratejileri, öğrencinin piyano eserinin yapısını analiz ederek bölümlere ayırmasını ve temaları kavrayarak parçalar arasında bağlantı kurmasını içermektedir; örneğin, bir sonatın ana temalarını ve ara bölümlerini anlamak amacıyla notlar çıkarması bu stratejinin bir uygulamasıdır. Tekrar stratejileri, belirli pasajların veya teknik egzersizlerin düzenli aralıklarla tekrar edilmesini kapsamaktadır ve böylece motor beceriler ile belleğin güçlendirilmesini mümkün kılmaktadır. Anlamayı izleme stratejileri ise, öğrencinin kendi performansını dinleyip değerlendirmesini, hatalarını fark ederek düzeltmeye çalışmasını içermektedir; örneğin, çaldığı parçayı kayıt altına alarak dinlemesi ve zorlandığı noktaları belirlemesi bu stratejinin örneklerindendir. Son olarak, duyuşsal stratejiler performans öncesinde yaşanan kaygının azaltılması için derin nefes alma veya olumlu içsel konuşma gibi yöntemlerin kullanılmasını içermektedir. Bu stratejiler, piyano eğitiminin farklı aşamalarında öğrenme sürecini destekleyerek öğrencinin hem teknik hem de duyuşsal gelişimini sağlamaktadır.

Öz- düzenlemeli öğrenme, bireylerin yaşam boyu öğrenmelerini etkileyen bir süreçtir ve bu süreç, bir öğrenme stratejisini kullandıklarında başlar. Zamanla, farklı öğrenme stratejilerini tanıma ve bunları uygulama ihtiyacı doğar. Bu durumun sonucu olarak, bireyler öz- düzenlemeli öğrenme sayesinde kendilerine en uygun öğrenme stratejisini seçme ve bu strateji doğrultusunda davranışlarını yönetebilme becerisine kavuşurlar (Sarı ve Akınoğlu, 2009). Zimmerman'a (2002) göre öz- düzenlemeli öğrenme, öğrencilerin kendi öğrenme süreçlerini yönetme ve yönlendirme yetenekleri olarak tanımlanmaktadır. Öz- düzenlemeli öğrenme, öğrencilerin hedef belirleme, kendi ilerlemelerini izleme, öğrenme stratejileri geliştirme ve öz değerlendirme yapma gibi süreçleri içermektedir. Zimmerman'ın öz- düzenlemeli öğrenme modelinde yer alan aşamalar genel olarak 3 başlık altında toplanmaktadır. Ön Hazırlık (*Forethought Phase*); öğrencilerin hedef belirleme, plan yapma ve motivasyonlarını artırma süreçlerini içerir. Bu aşamada, öğrenciler öğrenme hedeflerini belirler ve bu hedeflere ulaşmak için stratejiler geliştirir. Uygulama (*Performance Phase*); öğrenme sürecinin aktif olarak gerçekleştirildiği aşamadır. Bu aşamada, öğrenciler belirledikleri stratejileri uygular, dikkatlerini toplar ve öğrenme materyalleri üzerinde çalışırlar. Öz Değerlendirme (*Self-Reflection Phase*); öğrencilerin öğrenme süreçlerini değerlendirdikleri ve sonuçlarını gözden geçirdikleri aşamadır. Bu aşamada, öğrenciler kendi performanslarını analiz eder, hangi stratejilerin etkili olduğunu belirler ve gelecekteki öğrenme süreçleri için bilgi sahibi olurlar. Öz- düzenlemeli öğrenme, öğrencilerin kendi motivasyonlarını artırmalarına, hedeflerine ulaşmalarına ve genel olarak daha etkili bir öğrenme deneyimi yaşamalarına yardımcı olur.

Zimmerman'ın öz- düzenlemeli öğrenme modelinin, piyano eğitiminde öğrencilerin öğrenme süreçlerini daha bilinçli ve etkili bir şekilde yönetmelerine olanak tanıdığı söylenebilir. Ön hazırlık aşamasında, öğrenciler piyano çalışmaları için spesifik hedefler belirlemekte, çalışma planları yapmakta ve motivasyonlarını yükseltmektedirler; örneğin, zor bir eser üzerinde teknik yeterlik kazanmayı amaçlayarak, bu hedefe ulaşmak için uygun çalışma stratejileri geliştirmektedirler. Uygulama aşamasında ise, belirlenen stratejiler uygulanmakta; öğrenciler dikkatlerini yoğunlaştırarak teknik egzersizler yapmakta, eser üzerinde bölümlere ayrılmış çalışmaları gerçekleştirmekte ve performans öncesi prova süreçlerine odaklanmaktadır. Öz-değerlendirme aşamasında ise, öğrenciler kendi piyano performanslarını kaydederek dinlemekte, hangi tekniklerin veya stratejilerin işe yaradığını analiz etmekte ve eksiklerini belirleyerek sonraki çalışma süreçlerini planlamaktadırlar. Bu modelin, piyano öğrencilerinin kendi öğrenme süreçlerini aktif olarak yönlendirmelerini sağlayarak hem motivasyon hem de beceri gelişimi açısından olumlu etkiler yarattığı söylenebilir.

Öğrencilerin amaçlarına ulaşmak için stratejilerini kendilerinin belirlediği göz önüne alındığında, çalışmada Zimmerman'ın (2002) öz-düzenlemeye dayalı öğrenme modelinin temel alınması uygun görülmektedir. Çalışmadaki veri toplama aracı olan görüşme soruları oluşturulurken ise Weinstein ve Mayer'in (1986) öğrenme stratejileri sınıflandırmalarından yararlanılmıştır. Aydın-Uygun'a göre Weinstein ve Mayer'in (1986) öğrenme stratejileri sınıflandırması hem bilişsel hem de psikomotor becerileri ifade ettiği için müzik alanına uygun stratejilerdir (Aydın-Uygun, 2019, s. 65).

Buraya kadar ele alınan piyano eğitimi ve ezberleme süreci dikkate alındığında, bu süreç yalnızca öğrencilerin müzikal becerilerini değil, aynı zamanda öz-düzenleme becerilerini, öğrenme stratejileri geliştirmelerini, bellek türlerini ve motivasyon durumlarını da belirlemektedir. Bu doğrultuda, piyano eserlerini ezberleme süreçlerine

ilişkin öğrenci görüşlerinin ele alınması, öğrencilerin yaşadığı zorlukların daha iyi anlaşılmasını sağlayacak ve çözüm önerileri sunmaya olanak tanıyacaktır.

Çalışmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, piyano öğrencilerinin eserleri ezberleme süreçlerine ilişkin deneyimlerini ve görüşlerini ortaya koymaktır. Öğrencilerin eser çalışırken ve ezberlerken karşılaştıkları sorunları, bu süreçte uyguladıkları yöntemleri ve etkili buldukları stratejileri inceleyerek, piyano eğitimine katkıda bulunulması hedeflenmektedir. Öğrenci deneyimlerinin daha yakından anlaşılmasının, piyano eğitimcilerinin yeni öğretim yöntemleri geliştirmelerine ve öğrencilerin çalışma ve ezberleme süreçlerini daha etkili bir şekilde yönetmelerine olanak tanıyacağı düşünülmektedir. Bu amaç doğrultusunda, piyano eserlerini ezberleme süreçlerine ilişkin üç alt problem oluşturulmuştur:

- Öğrencilerin piyano eserlerini ezberleme sürecindeki çalışma planı ve zaman yönetimi nasıldır?
- Öğrencilerin piyano eserlerini ezberleme yöntemleri ve stratejileri nelerdir?
- Öğrencilerin piyano eserlerini ezberleme sürecinde ve ezbere seslendirmede karşılaştıkları zorluklar nelerdir?

Yöntem

Bu çalışma, nitel araştırma kapsamında görüşme tekniği kullanılarak yürütülmüştür ve durum çalışması deseniyle tasarlanmıştır. Durum çalışmaları, gerçek ortamda sergilenen davranışların ve bu davranışların anlamlarının derinlemesine anlaşılmasını sağlayarak yeni bilgiler edinmeyi amaçlayan çalışmalardır (Yin, 2017, s. 4).

Çalışmanın amacı doğrultusunda yarı yapılandırılmış görüşme tekniği tercih edilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği, esnek bir yapıya sahiptir. Bu teknikte, araştırmacı önceden hazırladığı ve sorulacak soruları içeren bir görüşme taslağı kullanır. Ancak görüşme sırasında, akışa bağlı olarak farklı alt sorular yönelterek konunun daha fazla derinleştirilmesini sağlayabilir. Hem amaca yönelik bir araç olması hem de esnek bir yapıya sahip olması, yarı yapılandırılmış görüşme tekniğini özellikle nitel araştırmalar için uygun bir seçenek haline getirmektedir (Türnüklü, 2000, s. 5).

Çalışma, “Piyano Eğitiminde Eserleri Ezberleme Sürecinin Öğrenme Stratejileri Kapsamında İncelenmesi” başlıklı doktora tezinin bir kısım verilerinden üretilmiştir. Çalışmaya başlamadan önce Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü aracılığı ile DEÜ Sosyal ve Beşerî Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu’na yazılı müracaat yapılmıştır. 26.04.2024 tarihli ve E-87347630-659-976340 sayılı etik kurulu onayına istinaden, gönüllü katılımcılardan veri toplamaya yönelik çalışmalara başlanmıştır.

Çalışma Grubu

Çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemde, çalışmanın amacına uygun özellikler taşıyan kişilerin çalışmaya dahil edilmesi sağlanmıştır. Toplamda 10 katılımcı ile görüşme yapılmıştır. Çalışma grubunu oluşturan gönüllü katılımcılar Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Müzik Bölümünde öğrenim gören 5 lisans birinci sınıf (3 kız, 2 erkek) ve 5 lisans ikinci sınıf (4 kız, 1 erkek) piyano öğrencisinden oluşmaktadır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Çalışmada, veri toplamak için kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme soruları üç uzman görüşü (biri Eğitim Bilimleri alanından, ikisi Müzik Eğitimi alanından) alınarak hazırlanmıştır. Çalışma grubunda bahsedilen 10 katılımcı çalışmaya dahil edilmiş, görüşmelerin tümü katılımcıların izni ile ses kaydı alınarak gerçekleştirilmiş ve ardından metine dökülmüştür. Katılımcılarla yapılan görüşmeler, 29.04.2024–03.05.2024 tarihleri arasında olmak üzere bir hafta sürmüştür.

Görüşmelerden elde edilen veriler, içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. İçerik analizi, belirli bir belge ya da belge grubunda hangi kavramların, olayların ve değerlendirmelerin ne kadar sık geçtiğini tespit etmek için kullanılan bir araştırma yöntemidir (Arslanoğlu, 2016, s. 94).

Çalışmada, ilk olarak görüşme kayıtları metinlere dönüştürülmüştür. Daha sonra, bu metinler üzerinden temalar ve kodlar belirlenerek verilerin anlamlı kategoriler altında toplanması sağlanmıştır. Elde edilen temalar, araştırmanın amaç ve sorularına yanıt verecek şekilde hem araştırmacı hem de bir müzik eğitimi uzmanı tarafından değerlendirilmiştir. Ayrıca görüşme verilerinin tematik analizi sırasında elde edilen tema ve kodların

frekans değerlerinin hesaplanması yoluyla nitel bulgulara sistematik ve sayısal bir görünürlük kazandırmak amaçlanmıştır. Bulgular, doğrudan katılımcı ifadelerine yer verilerek betimsel analiz ile desteklenmiştir.

Çalışmanın Geçerliliği ve Güvenirliği

Nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenirlilik, daha kapsayıcı bir anlayış olan “güven duyulabilirlik” çerçevesinde değerlendirilmelidir. Bu bakış açısına göre, bir çalışmanın bilimsel niteliği; sürecin ne kadar planlı, şeffaf ve analitik bir şekilde yürütüldüğüne bağlıdır. Bu nedenle, nitel araştırmalarda değerlendirme; inandırıcılık, aktarılabilirlik, tutarlılık ve doğrulanabilirlik gibi ölçütler temelinde yapılmalıdır (Arslan, 2022). Bu bağlamda çalışmanın geçerliliği ve güvenirliliği; uzman görüşleri, nitel verinin nicelleştirilmesi, katılımcı teyidi, alan uzmanı izlemesi, kodların tutarlılığının test edilmesi, sesli görüşme kayıtlarının metne dönüştürülmesi ve dijital ortamda arşivlenmesi, etik kurul izni, periyodik danışman ve jüri değerlendirmeleri, katılımcıların ifadelerinden örneklemelerle kapsamlı betimleme yapılması, amaçlı örnekleme yöntemiyle uygun katılımcı seçimi ve literatürle karşılaştırmalı bulgu yorumları gibi çok yönlü tekniklerle sağlanmıştır.

Çalışmada iç geçerlik için görüşme kayıtları ses kaydıyla alınmış, ardından dijital ortamda arşivlenerek verilerin doğruluğu ve izlenebilirliği güvence altına alınmıştır. Görüşme sorularının hazırlanmasında ve görüşmelerin analizinde üç uzmandan (biri Eğitim Bilimleri alanından, ikisi Müzik Eğitimi alanından) görüş alınmıştır. Görüşme soruları hazırlanırken derinlemesine bilgi elde edilecek sorular uzman görüşü yoluyla korunmuş ve düzenlenmiş, daha genel bilgi elde edilecek sorular elenmiştir. Bu bağlamda, uzmanlara sunulan madde havuzu başlangıçta 15 sorudan oluşmakta iken, uzman değerlendirmeleri sonucunda bu sayı 10’a düşürülmüştür. Görüşmelerin analizinde kullanılan içerik çözümlemesi sürecinde, uzmanlardan alınan görüşlerle içerik analizinin doğruluğu artırılmıştır. Katılımcılara, araştırmanın amacı ve süreci hakkında önceden bilgilendirme yapılmış ve gönüllü katılım formları alınarak etik bir temel oluşturulmuştur. Katılımcı teyidi sağlanarak, elde edilen bulguların katılımcı deneyimleriyle ne ölçüde örtüştüğü kontrol edilmiştir. Ayrıca, çalışmada nitel veriler tema ve kodların frekans değerlerinin hesaplanması yoluyla nicel verilerle desteklenmiştir. Böylece temaların yaygınlığı ve tutarlılığı ortaya konarak iç geçerlik desteklenmiştir. Dış geçerlik açısından ise amaçlı örnekleme yöntemiyle, araştırmanın amacına uygun niteliklere sahip katılımcılar seçilmiş ve elde edilen bulgular kapsamlı betimlemelerle desteklenmiştir. Bulgular sunulurken, tablolar sonrasında doğrudan katılımcı ifadelerine yer verilmesi, bulguların bağlam içinde daha iyi anlaşılmasını sağlamış ve dış geçerliliği pekiştirmiştir. Ayrıca, bulguların literatürdeki benzer araştırmalarla tutarlılık göstermesi, çalışmanın daha geniş bağlamlara aktarılabilirliğini destekleyen bir diğer önemli unsurdur. Son olarak, birinci yazar tarafından yazılan ve ikinci yazarın danışmanlığında yürütülen tez çalışmasından üretilen bu çalışmada, görüşme verilerinin iç geçerliliği; tez kapsamında elde edilen diğer gözlem ve çalışma günlüğü verileriyle yapılan üçgenleme (triangülasyon) yoluyla desteklenmiştir. Shenton’a (2004) göre, nitel araştırmalarda iç tutarlılığı sağlamaya yönelik en önemli yaklaşımlardan biri, veri çeşitliliğine dayalı bir doğrulama yöntemi olan üçgenlemedir.

Çalışmanın güvenirliliği hem iç hem de dış güvenirlilik boyutlarıyla sistematik biçimde ele alınmıştır. İç güvenirlilik kapsamında, kodlama süreci görüşme kayıtlarının metne dönüştürülmesiyle başlatılmış; bu metinler tekrar tekrar okunarak ve yazılarak temalar ve kodlar detaylı biçimde oluşturulmuştur. Kodlama işlemleri derinlemesine analizle gerçekleştirilmiş ve güvenirlilik sağlanmıştır. Kodlamaların geçerliliğini ve sürekliliğini sağlamak amacıyla, analizler tamamlandıktan sonra aynı veri seti yeniden ikinci bir müzik eğitimi uzmanı tarafından analiz edilerek temaların ve kodların tutarlılığı test edilmiş ve doğrulanmıştır. Etik kurul izninin alınmış olması da araştırmanın etik ve metodolojik tutarlılığını göstermektedir. Araştırma sürecinin iç tutarlılığı, tez danışmanı ve tez izleme jürisiyle düzenli olarak yürütülen oturumlarda elde edilen bulguların değerlendirilmesiyle desteklenmiş; bu sayede araştırma süreci sürekli izlenmiş ve nesnelliği sağlanmıştır. Katılımcıların araştırmaya gönüllü olarak dahil edilmesi ve bilgilendirilmiş onam formlarının imzalanması da araştırmanın etik güvenirliliğini desteklemiştir. Son olarak, çalışmanın bulgularının mevcut literatürdeki benzer araştırmalarla tutarlılık göstermesi hem bulguların doğruluğunu hem de çalışmanın genel güvenirliliğini pekiştirmiştir.

Bulgular ve Yorum

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Birinci alt problem olan “Öğrencilerin piyano eserlerini ezberleme sürecindeki çalışma planı ve zaman yönetimi nasıldır?” sorusuna ilişkin katılımcılara yöneltilen görüşme sorularından elde edilen bulgular Tablo 1 ve Tablo 2’de verilmektedir.

Yapılan görüşmelerde çalışma grubundaki katılımcılara yöneltilen birinci soru: “Piyano eserlerini çalışma ve ezberleme sürecinde nasıl bir çalışma planı izlersiniz?” şeklindedir. Bu sorudan elde edilen bulgular Tablo 1’de verilmektedir.

Tablo 1. Çalışma ve Ezberleme Sürecinde Hazırlanan Çalışma Planlarına İlişkin Öğrenci Görüşleri

Kategori	Tema	Kodlar	f	%
Çalışma Planları	Çalışma düzeni	Planlı çalışma	4	28.57
		Esnek ve plansız çalışma	6	42.86
		Eserleri zorluk derecesine göre çalışma	1	7.14
	Çalışma yöntemi	Çalışma öncesi eseri dinleme	1	7.14
		Deşifre etme	2	14.30
Toplam			14	100

Tablodaki sonuçlar incelendiğinde, katılımcıların piyano çalışma planlarında belirli eğilimlerin öne çıktığı görülmektedir. “Çalışma düzeni” teması altında, katılımcıların %28.57’sinin ayrıntılı bir plan hazırladığı, %42.86’sının ise plansız ve daha esnek bir yaklaşımı tercih ettiği anlaşılmaktadır. “Çalışma yöntemi” temasında ise deşifre çalışmaları, eserleri zorluk derecelerine göre ele alma ve çalışma öncesinde eserleri dinleme gibi yöntemlerin benimsendiği belirlenmiş olup, bu uygulamaların katılımcıların %28.58’ine karşılık geldiği saptanmıştır.

Görüşmenin birinci sorusu ile, katılımcıların piyano çalışma alışkanlıklarını ve yöntemlerini anlamak amaçlanmıştır. “Çalışma düzeni” teması altında katılımcıların planlı veya plansız ve esnek bir çalışma planı olduğu saptanmıştır.

Bazı katılımcılar, çalışma sürelerini ve odaklanacakları parçaları önceden belirleyerek yapılandırılmış bir çalışma planı izlemektedir.

K7: “Çalışma planı hazırlıyorum. Bir saatlik süreçler oluyor genelde. Mümkün olduğunca bu plana uymaya çalışıyorum. Bugün şu eserin şurasına kadar çalışacağım diyorum.”

K2: “Plan yapıp uymaya çalışıyorum. Eserin zorluğuna göre değişiyor. Parça zorsa daha çok çalışmaya çalışıyorum. Kolay olsa da her gün tekrarlamaya çalışıyorum.”

Bazı katılımcıların ise daha esnek bir şekilde, belirli bir plan olmadan, buldukları boş zamanlarda çalışmayı tercih ettikleri görülmektedir.

K3: “Tam detaylı bir çalışma planı yapmıyorum. Ama her boş bulduğum anda değerlendiriyorum.”

K9: “Çok bir plan yapmıyorum. Çalışacağımı bildiğim için başka bir çalışma planı hazırlamıyorum.”

“Çalışma yöntemi” teması altında katılımcıların eserleri deşifre yaptıkları, piyano eserini çalışma öncesi dinleme durumlarına göre ve eserin zorluk derecesine göre plan yaptıkları da tespit edilmiştir.

Bazı katılımcılar, çalıştıkları eserin zorluk derecesine göre çalışma sürelerini ve yoğunluklarını ayarlamaktadır.

K2: “Plan yapıp uymaya çalışıyorum. Eserin zorluğuna göre değişiyor. Parça zorsa daha çok çalışmaya çalışıyorum. Kolay olsa da her gün tekrarlamaya çalışıyorum.”

Bazı katılımcıların, çalışacağı eserleri önceden dinleyerek hazırlık yaptığı tespit edilmiştir.

K5: “Öncesinde bol bol dinliyorum. Okula geldiğim zamanlarda derslerimin olmadığı zamanlarda boş zamanlarımda çalışıyorum.”

Eserlerinin deşifresini yaparak detaylı bir çalışma yöntemi benimseyen katılımcılar da bulunmaktadır.

K8: “Öncelikle ilk elime aldığım parçanın deşifresini yapıyorum. Gün içerisinde parçada neyi çalışacağımı belirleyip ona göre bir zaman planlıyorum.”

K6: “...Piyano başına oturuyorum zihnim berrak bir şekilde. Önce notayı deşifre etmeye çalışıyorum. Sonrasında bir 10 dk falan çalıştıktan sonra bir kaydını açıp eserin doğru deşifre etmiş miyim diye kontrol ediyorum.”

Yapılan görüşmelerde çalışma grubundaki katılımcılara yöneltilen ikinci soru: “Piyano eserlerini çalışma ve ezberleme sürecinizi zaman bakımından nasıl yönetirsiniz?” şeklindedir. Bu sorudan elde edilen bulgular Tablo 2’de verilmektedir.

Tablo 2. Çalışma ve Ezberleme Sürecini Zamanlama Bakımından Yönetmeye İlişkin Öğrenci Görüşleri

Kategori	Tema	Kodlar	f	%
Çalışma ve Ezberlemede Zaman Yönetimi	Kısıtlı çalışma süresi	Bölerek çalışma	1	11.11
	Mola vererek çalışma	Zorlanma	2	22.22
		Kafa dağıtma	2	22.22
		Anlık hedef belirleme	2	22.22
	Düzenli çalışma	Zamana yayma	1	11.11
		Her gün çalışma	1	11.11
	Toplam			9

Tablo 2’de yer alan veriler, katılımcıların piyano eserlerini çalışma ve ezberleme süreçlerinde zamanı yönetme biçimlerinde farklı yaklaşımlar benimsediklerini ortaya koymaktadır. “Düzenli çalışma” teması kapsamında yer alan katılımcılar, %22.22’lik bir oranla, çalışmalarını belirli bir zaman dilimine yayarak ya da her gün düzenli olarak çalışarak süreci yönetmektedir. Katılımcıların %11.11’i ise “Kısıtlı çalışma süresi” teması altında toplanmıştır. “Mola vererek çalışma” temasında bulunan katılımcılar ise %66.66’lık bir çoğunluğu oluşturmaktadır ve bu kişiler, zorlandıklarında, zihinsel olarak rahatlama ihtiyacı hissettiklerinde veya kısa vadeli hedeflerini tamamladıklarında ara verme gereksinimi duyduklarını ifade etmişlerdir.

Görüşmenin ikinci sorusu ile, katılımcıların piyano çalışma ve ezberleme süreçlerindeki zaman yönetimi becerilerini anlamak amaçlanmaktadır. Elde edilen verilerden, “Kısıtlı çalışma süresi” temasını oluşturan katılımcının, eserlerini bölerek çalıştığı tespit edilmiştir.

K1: “Çalışma sürelerim kısıtlı olduğu için eserleri bölerek çalışıyorum. Diyorum ki; oturmuşken ilk dizgeği bitireyim. Bitirdikten sonra 2. dizgeğe bakayım. Şeklinde bölerek çalışmak zorunda kalıyorum.”

“Mola vererek çalışma” teması altında katılımcılar, zorlandıklarında, kafalarını dağıtmak için ve anlık hedeflerini belirlediklerinde mola verdikleri saptanmıştır.

K5: “Genellikle ölçüyü yapabiliyorsam devam ediyorum, zorlanıyorsam ara veriyorum kafamın dağılması gerekiyor. Ya da bir arkadaşım ile sohbet ediyorum. Sık sık aralar vererek çalışıyorum.”

K7: “Ara vererek çalışıyorum genelde. Kafamı dağıtıyorum hava alıyorum.”

K2: “Sıklıkla oturayım 1 saat hiç kalkmayayım değil de çalışıp 20 dk çalışıp 5 dk ara verip daha sonra devam ediyorum. Çünkü fazla zorlandığımda parça itici geliyor.”

K3: “1 saat çalışıyorsam 20 dk çalışıp 5 dk mola verip tekrardan oturuyorum. Planladığım 4 ölçüyü çalmadan bırakmıyorum mesela.”

“Düzenli çalışma” teması altında, katılımcıların eserleri belirli bir zaman dilimine yayarak çalışmalarını ve günlük düzenli çalışma programları oluşturmaları, ezberleme süreçlerini zaman bakımından disiplinli bir şekilde yönettiklerini göstermektedir.

K8: “Eseri yetiştirmem gereken zaman dilimine yayıyorum. Sınav ya da konser vs. ne ise...”

K9: “Her gün düzenli olarak çalışıyorum. Odaklanıp, en az yarım saat 1 saat. 3 saate kadar çalışıyorum. Eserden esere göre değişiyor.”

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

İkinci alt problem olan “Öğrencilerin piyano eserlerini ezberleme yöntemleri ve stratejileri nelerdir?” sorusuna ilişkin katılımcılara yöneltilen görüşme sorularından elde edilen bulgular Tablo 3, Tablo 4, Tablo 5, Tablo 6, Tablo 7, Tablo 8 ve Tablo 9’da verilmektedir.

Yapılan görüşmelerde çalışma grubundaki katılımcılara yöneltilen üçüncü soru: “Piyano eserlerini çalışırken ve ezberlerken nasıl analiz edersiniz ve nelere dikkat edersiniz?” şeklindedir. Bu sorudan elde edilen bulgular Tablo 3’te verilmektedir.

Tablo 3. Çalışma ve Ezberleme Sürecinde Eserleri Analiz Etme Yöntemlerine İlişkin Öğrenci Görüşleri

Kategori	Tema	Kodlar	f	%
----------	------	--------	---	---

Eserleri Analiz Yöntemleri	Görsel analiz	Parmak numarası	4	13.79
		Ölçü birimi	1	3.45
		Tempo	5	17.23
	Müzikal analiz	Sağ el sol el ayrı çalışma	1	3.45
		Ritim kalıbı	1	3.45
		Tema	1	3.45
		Nüans	3	10.34
		Solfej	1	3.45
		Deşifre	2	6.90
		Motif	2	6.90
		Tonalite	4	13.79
		Bona tekniği	1	3.45
	Dinleme	Video ve ses kaydı dinlemek	3	10.35
Toplam			29	100

Tablo 3'teki veriler incelendiğinde, "Görsel analiz" temasında yer alan katılımcıların, eserlerin parmak numaralarına, ölçü birimlerine ve temposuna odaklandıkları ve bu grubun toplamda %34.47'lik bir oranı oluşturduğu görülmektedir. "Müzikal analiz" teması ise verilen yanıtların %55.18'ini kapsamaktadır. Bu tema altında, piyano eserlerindeki ritim kalıplarına, temalara, nüanslara ve motiflere dikkat eden; ayrıca eserleri solfej ve Bona yöntemiyle okuyan ve sağ ile sol el çalışmalarını ayrı ayrı yürüten katılımcılar bulunmaktadır. Son olarak, "Dinleme" temasında yer alan, video ve ses kayıtlarından faydalanarak eserleri dinleyen katılımcıların oranının %10.35 olduğu belirlenmiştir.

Görüşmenin üçüncü sorusu ile, katılımcıların piyano eserlerini daha iyi anlamak, öğrenmek ve ezberlemek için nasıl bir analiz yöntemi izledikleri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda, "Görsel analiz" temasında katılımcıların parmak numarasına, ölçü birimine ve tempoya dikkat ettikleri belirlenmiştir.

K4: "Önce ritimlerin Bonasını yapıyorum, aklımda oturup sonra çalışmaya başlıyorum. Sağ elde sol elde tek tek deniyorum. Nüansları eseri çıkarttıktan sonra ekliyorum. Parmak numaralarına dikkat ediyorum. Not alıyorum."

K10: "İlk başta parmak numaralarına bakıyorum. Tonalitesine, temposuna bakıyorum ve sonra çalışmaya başlıyorum."

K5: "Öncelikle yavaşça solfejini yapıyorum. Solfeiden sonra yavaşça notaları çalmaya çalışıyorum. Çalışmaya başlamadan önce parçanın ölçü birimine, donanımına bakıyorum. Yoksa yanlış çalabiliyorum. Önce elim alışsın diye notayı doğru çalmaya çalışıyorum, parmak numarasına sonra dikkat ediyorum. Önce sese önem veriyorum. Daha sonra düzgün çalmaya çalışıyorum."

K6: "...Tempo için önce çalışıp sonra dinliyorum. Parmak numarasına yazıyorsa dikkat ediyorum ama çoğunlukla ilk başta dikkat etmiyorum. Zorlanmaya başladığımda parmak numaralarını devreye sokuyorum."

"Müzikal analiz" temasındaki katılımcıların; piyano eserlerindeki, ritim kalıbı, tema, motif, nüans, tonalite, gibi unsurlara dikkat ettikleri, ayrıca solfej, deşifre yaptıkları, sağ ve sol eli ayrı ayrı çalıştıkları ve Bona tekniği ile okudukları tespit edilmiştir.

K6: "İlk başta motiflere dikkat ederim. Eserler klasik olduğu için motifler çok tekrar ediyor zaten. Motifleri bulduktan sonra parçalara bölünüyor. Aynı motif 3. dizekte de geliyor mesela. Kafamda oturtuyorum. Çalmadan önce donanıma bakıyorum..."

K8: "Öncelikle deşifre yapıyorum. Bu süreçte donanıma ve tonaliteye bakıyorum. Parçayı biraz çıkardıktan sonra nüansları eklemeye çalışıyorum. Yani yavaş ilerleyip eser içinde karşılaştıkça karşıma çıkan unsurlara bakıyorum, dikkat ediyorum."

K2: "Öncelikle parçanın donanımını inceliyorum, bilmediğim bir ritim kalıbı motif var mı ona bakıyorum. Bilmediğim bir ritim kalıbını eserin müziğini açıp dinlemeye çalışıyorum ya da matematiksel olarak bölmeye çalışıyorum. Parçada birden fazla tema varsa onlara bakıyorum. Ton mu değişmiş, ritim mi değişmiş diye inceliyorum."

K9: "İlk başta esere bakıyorum. Sağ el sol el ayrı ayrı çalışıyorum. Ama ilk başta normal deşifre yapıyorum. Daha sonra temposuna nüansına bakıyorum."

"Dinleme" temasındaki katılımcıların ise, ezberleme sürecinde piyano eserlerini videolardan ve kayıtlardan dinleyerek analiz ettikleri tespit edilmiştir.

K3: "Parçanın internette videosu varsa önce ondan dinliyorum. Tonu, temposu gibi özelliklerine dikkat ediyorum. Dinleyince ritmi ve melodisi aklımda kalıyor."

K7: “Başlı nüansların olduğu yerler aklımın bir köşesinde kalıyor. Nüanslara, tempoya vs. bakıyorum. Daba sonra eseri bir kayıttan referans olsun diye dinliyorum. Gözümünden kaçan şeyleri yakalamak için.”

Yapılan görüşmelerde çalışma grubundaki katılımcılara yöneltilen dördüncü soru: “Piyano eserlerini ezberlerken bölüm bölüm çalışma veya baştan sona çalışma yöntemlerinden hangisini izlersiniz?” şeklindedir. Bu sorudan elde edilen bulgular Tablo 4’te verilmektedir.

Tablo 4. Çalışma ve Ezberleme Sürecindeki Çalışma Yöntemlerine İlişkin Öğrenci Görüşleri

Kategori	Tema	Kodlar	f	%
Çalışma Yöntemleri	Bölüm bölüm çalışma	Ölçüleri bölerek	1	6.67
		Cümleleri bölerek	1	6.67
		Sağ ve sol el ayırarak	3	20
		Zorlanılan bölümler	3	20
		Uzun eser	1	6.67
	Baştan sona çalışma	Hata yaparak ilerleme	1	6.67
		Kolay eser	1	6.67
		Kısa eser	1	6.67
	Tekrarlayarak çalışma	Zor pasajı çözme	1	6.67
		Sık tekrar sonucu ezberleme	2	13.31
Toplam			15	100

Tablo 4’teki veriler, katılımcıların piyano eserlerini ezberlerken farklı yöntemler kullandığını göstermektedir. “Bölüm bölüm çalışma” temasında, ölçüleri veya cümleleri ayırarak, zorlandıkları kısımlara odaklanarak ve elleri ayrı çalışarak ilerleyen katılımcılar %60.01’lik oranla çoğunluğu oluşturmaktadır. “Baştan sona çalışma” temasında yer alan %20.01’lik grup, özellikle kısa ve kolay eserlerde baştan sona çalışmayı tercih etmektedir. Son olarak, %19.98 oranındaki “Tekrarlayarak çalışma” temasında, katılımcıların tekrarlarla ezber yaptıkları ve zor pasajları bu şekilde çözdükleri belirlenmiştir.

“Bölüm bölüm çalışma” temasını oluşturan katılımcıların; uzun eserlerde, zorlandıkları bölümlerde, sağ ve sol eli ayırarak, cümleleri bölerek ve ölçüleri bölerek çalışmayı tercih ettikleri belirlenmiştir.

K1: “Kesinlikle bölüm bölüm çalışıyorum. 3 sayfalık bir eserle önce ilk sayfası. Tek sayfaysa önce ilk dizgeği sonra diğerleri. Bazen eserin zorluğuna göre ölçü ölçü şeklinde çalışıyorum.”

K2: “Bölüm bölüm çalışma yöntemini izliyorum. Çünkü baştan sona çalışınca verim alamıyorum. Cümleleri bölerek ilerliyorum.”

K8: “Bölüm bölüm çalışmayı tercih ediyorum. Baştan sona olunca yapamadığım kısımda kalıyorum. Ama sadece yapamadığım bölümü çözünce daha sağlıklı ilerliyorum.”

K3: “Bölüm Bölüm çalışmayı tercih ediyorum. Önce sağ el sonra sol el, sonra birlikte oturtup daha kolay anlıyorum.”

K5: “Bölüm bölüm çalışmayı tercih ediyorum. Önce sol anahtarı sonra fa anahtarı daha sonra dizgeğin tamamını aldıktan sonra birleştiriyorum.”

K7: “İlk dizgeğin sağ ve sol elini bölerek ayrı ayrı çalışıyorum. Sonra birleştiriyorum. Birleştirince de o ölçüye tik atıyorum. Bu tikler beni motive ediyor. Bitirme isteği geliyor.”

“Baştan sona çalışma” temasında sınıflandırılan katılımcıların da kolay eserler ile kısa eserleri seçtikleri ve hata yaparak ilerledikleri tespit edilmiştir. Katılımcıların bazılarının hem bölüm bölüm hem de baştan sona çalışma temalarında bulundukları, verdikleri cevaplar sonucunda belirlenmiştir.

K6: “İlk başta baştan sona gitmeye çalışıyorum hata yapı yapı sonuna kadar. Belki tanıdık bir motif yakalarım da oradan parçayı kolayca ezberlerim. Belki önceden çalıştığım bir teknik vardır. Onlar benim bakış açımı şöyle değiştiriyor: ben bu parçanın başından sonuna kadar okuyabiliyorum demek ki ben bunu çalabilecek yeterlikte biriyim çalışır ve yeterli zaman ayırırsam. Ama parçada görünen bir zorluk olursa ben bunu çalarken baya bir zorlanacağım şeklinde düşünüyorum.”

K10: “Zorlandığım zamanlarda bölüm bölüm çalışıyorum. Parça kolay geldiyse baştan sona çalışabiliyorum.”

K9: “Eser kısaysa baştan sona çalışıyorum uzunsa bölüm bölüm çalışıyorum...”

“Tekrarlayarak çalışma” teması altında, tekrar yaparak zor pasajları çözme ve doğal bir şekilde ezberleme, katılımcıların kullandığı birer yöntem olarak karşımıza çıkmaktadır.

K4: “*Bol bol tekrar yapıyorum. Çalıştığım bölüm güzel gelene kadar çalışıyorum. Zorlandığım zamanlarda daha fazla çalışıyorum.*”

K2: “*...Aynı yeri tekrar ederken ezberlemem gerçekleşiyor zaten. Parçayı bitirdikten sonra 3-4 kere tekrar edip çalışınca ezberlemiş oluyorum.*”

Yapılan görüşmelerde çalışma grubundaki katılımcılara yöneltilen beşinci soru: “Piyano eserlerini ezberlerken orijinal tempoya akıcı şekilde ulaşmak için hangi yöntemleri tercih edersiniz?” şeklindedir. Bu sorudan elde edilen bulgular Tablo 5’te verilmektedir.

Tablo 5. Orijinal Tempoya Ulaşmak İçin Tercih Edilen Yöntemlere İlişkin Öğrenci Görüşleri

Kategori	Tema	Kodlar	f	%
Eserleri Akıcı Şekilde Ezbere Çalma	Tekrar etme durumu	Yavaş çalışma	6	37.50
		Tempoyu kademeli artırma	3	18.75
		Sürekli tekrar etme	7	43.75
Toplam			16	100

Tablo 5’teki sonuçlara göre, katılımcıların piyano eserlerini ezberlerken orijinal tempoya ulaşmak için farklı yöntemler benimsedikleri görülmektedir. Katılımcıların %37.50’si yavaş çalışmayı, %18.75’i tempoyu aşamalı olarak artırmayı, %43.75’i ise sürekli tekrar yapmayı tercih etmektedir.

Piyano eserlerini ezberlerken, başlangıç aşamasında yavaş çalışmayı tercih eden katılımcılar bulunmaktadır.

K2: “*İlk önce yavaş çalıp ezberlerim. Daha sonra orijinal tempoya çalışmak için hızlandırırım.*”

K7: “*İlk başta yavaş ilerliyorum. Deşifreyi tamamen bitirdikten sonra hızlı çalmaya çalışıyorum sık sık tekrar ediyorum. Ölçü ölçü ekleyerek hızlandırıyorum.*”

K8: “*Orijinal tempodan daha yavaş bir şekilde çalışıyorum. Oturtuktan sonra sık sık tekrar edip, orijinal tempoya ulaşmaya çalışıyorum.*”

Bir diğer yandan, piyano eserlerini ezberlerken sürekli tekrar eden ve tempoyu kademeli arttıran katılımcılar da tespit edilmiştir.

K1: “*İlk başta eserin zor kısımlarını çalabileceğim yavaş bir tempoda çalışmaya başlıyorum. Daha sonra eserin orijinal temposunu güvendiğim bir kayıttan dinleyip o hıza gelene kadar tekrar ediyorum. 5 bpm, 10 bpm şeklinde arttırarak tekrar ediyorum. Tekrar edilmeden çalınabileceğini düşünmüyorum.*”

K5: “*Sık sık tekrar etmenin doğru olduğunu düşünüyorum. Birgün bile çalışmayı bıraksam parmaklarım batta zihnimin bile yavaşladığını hissediyorum.*”

K3: “*Tekrar edilmeli. Parçayı çıkarana kadar çok, çıkardıktan sonra daha az tekrar edip, çalışıyorum.*”

K9: “*Sürekli tekrar etmekten yorulm.*”

K4: “*Yavaş yavaş bol bol tekrar etmem gerekiyor. Çünkü ilk başta oturtamıyorum. Hızlı çalışırsam hiç olmuyor. Yavaş başlayıp tekrar ede ede hızlandırıyorum.*”

K10: “*Tekrar etmezsem ezberleyemeyeceğimi biliyorum. Hızlı parçalarda yavaş başlıyorum, tekrar ettikçe hızlandırıp ezberliyorum.*”

K6: “*Olumlu olduğunu düşünüyorum. İdeal tempoya gelebilmek için sık sık tekrar ediyorum.*”

Yapılan görüşmelerde çalışma grubundaki katılımcılara yöneltilen altıncı soru: “Piyano eserlerini ezberlerken görsel, işitsel, devinimsel, analitik gibi bellek türlerinden yararlanma ile ilgili görüşleriniz nelerdir?” şeklindedir. Bu sorudan elde edilen bulgular Tablo 6’da verilmektedir.

Tablo 6. Çalışma ve Ezberleme Sürecinde Bellek Türlerinden Yararlanmaya İlişkin Öğrenci Görüşleri

Kategori	Tema	Kodlar	f	%
Bellek Türleri	İşitsel bellek	Melodiyi hatırlama	1	6.67
		Çaldığını dinleme	2	13.33
	Görsel bellek	Notaların akılda kalması	4	26.66
		Notaların gözde canlanması	2	13.33
		Zihinden çalışma	1	6.67
	Devinimsel	Parmak ezberi	3	20

(kinestetik/motor) bellek	Ellerin konumu	1	6.67
Analitik bellek	Eserin formu	1	6.67
Toplam		15	100

Tablo 6'daki veriler, katılımcıların piyano eserlerini ezberlerken farklı bellek türlerinden yararlandığını göstermektedir. “İşitsel bellek” temasında yer alan %20’lik grup, melodiyi hatırlama ve çaldığını dinleme yöntemlerini kullanmaktadır. “Görsel bellek” teması %46.66 ile en yüksek orana sahiptir; bu katılımcılar notaları akılda tutma, gözünde canlandırma ve zihinden çalışma tekniklerini belirtmiştir. “Devinimsel bellek” temasındaki %26.67’lik grup, parmak ezberi ve ellerin tuşlardaki konumuna odaklanma yöntemlerini tercih etmektedir. Son olarak, %6.67 oranındaki “Analitik bellek” temasında, katılımcılar eserin formuna dikkat ederek ezber yaptıklarını ifade etmiştir.

“İşitsel bellek” temasını oluşturan katılımcılar; eserlerin melodilerini hatırladıklarında ve çaldığı piyano eserlerini dinlediklerinde daha iyi ezber yaptıklarını dile getirmişlerdir.

K1: “Benim açımdan görsel büyük önem taşıyor. İşitsel olarak da çaldığım, duyduğum seslerin yanlışlığının farkına varıyorum ancak görsel pozisyonların görşelliği daha çok aklımda kalıyor.”

K8: “Notalara görsel bir aşinalığım oluyor. İşitsel olarak da çaldığım eseri dinlemeye çalışıyorum. Hem işitsel hem görsel olarak hafızamda yer ederse benim için ilerlemesi ve ezberlemesi daha kolay bir hal alıyor.”

K7: “...Notaları hatırlamak için melodisi aklıma geliyor. Melodilerden yola çıkıyorum.”

“Görsel bellek” temasını oluşturan katılımcılar; piyano eserlerini ezberlerken çalıştığı notaların aklında kaldığını, notaların gözünde canlandığını ve zihinden çalışmalar yaptığını dile getirmiştir.

K9: “Görsel hafızam daha iyi. Ezberlediğimde notalar gözümün önünde canlanıyor. Parmak ezberi de yapıyorum. İşitsel olarak da kullanıyorum. Duyunca yanlış olduğunu falan hissediyorum.”

K10: “Genelde görsel olarak algılıyorum. Çaldığım sesleri duymakta bana notaları hatırlatıyor.”

K3: “Parça parça çalıştığımında notaların görseli aklımda kalıyor.”

K5: “Genellikle baktığım ölçü gözümün önünde oluyor. Görşellik önemli benim için.”

K4: “Görsel bir ezberleme yapıyorum. Takıldığım yerleri de zihninden örneğin dolmuşta giderken dizimin üstünde çalmaya çalışırım.”

“Devinimsel (kinestetik/motor) bellek” temasındaki katılımcılar, piyano çalarken parmak ezberi yaptıklarını ve ellerin piyano tuşları üzerindeki konumuna odaklandıklarını belirtmişlerdir.

K2: “Notaların sayfası aklımda kalıyor görsel olarak. Çaldıkça da parmak kaslarım ezberliyor...”

K4: “Nota çaldıkça oturuyor. Parmaklarımı da ezber yapıyorum. Sağ elim buradayken sol elim burada olmalı şeklinde kodlayarak oturtuyorum.”

“Analitik bellek” temasındaki katılımcı ise, eserlerin formunu analiz ederek ezberlemeye çalıştığını belirtmiştir.

K6: “Temaları ezberlemeye çalışıyorum. Daha çok parçanın iç yapısıyla ezberleme yapmaya çalışıyorum.”

Yapılan görüşmelerde çalışma grubundaki katılımcılara yöneltilen yedinci soru: “Piyano eserlerini ezberleme sürecindeki ilerlemenizi değerlendirmek için nasıl bir yol izlersiniz?” şeklindedir. Bu sorudan elde edilen bulgular Tablo 7’de verilmektedir.

Tablo 7. Ezberleme Sürecindeki Öz- Değerlendirmeye İlişkin Öğrenci Görüşleri

Kategori	Tema	Kodlar	f	%
Ezberleme Sürecini Değerlendirme	İlerlemeyi izleme	Performansı kayıt etme	4	33.34
		Notasız çalma	6	50
		Arkadaşlarına dinletme	1	8.33
		Müziğin üzerine çalma	1	8.33
Toplam			12	100

Tablo 7’ye göre, “İlerlemeyi izleme” temasında yer alan katılımcıların kullandığı yöntemler şunlardır: performansı kaydetme (%33.34), notasız çalma (%50), arkadaşlara dinletme (%8.33) ve müziğin üzerine çalma (%8.33).

Yanıtlardan bazıları, katılımcıların piyano eserlerini ezberleme süreçlerini değerlendirmek için kendi performanslarını kaydettiklerini ve bu kayıtları izleyerek veya dinleyerek hatalarını belirlemeye çalıştıklarını göstermektedir.

K1: “Kendimi kaydediyorum. İzliyorum. Dinliyorum. Notam önümde olmadan kendimi deniyorum eserin neresine kadar ezbere çalabildiğime dair. Sonra notayı önüme alıp kaldığım yerleri işaretliyorum. Buraya dikkat etmeliyim vs. Ya da bir armonik yapı ya da akorun notası dikkatimi çekiyor. Burası böyleydi diyorum ve devam ediyorum.”

K5: “...Emin olmak için de kendimi videoya alıp izliyorum. Notada işaretleme yapıyorum şurada yanlış yapmışım şeklinde.”

K8: “Kendimi kayıt alıyorum. Tamamen bitirmemiş olsam bile çalabildiğim kadar bölümü kayıt alıp kendimi dinliyorum. Neyi yanlış yapıyorum diye. Hem çalışma aşamasında hem de ezberleme aşamasında yapıyorum bunu.”

K10: “Telefondan kendimi ses kaydına ya da videoya alıyorum. Kendimi izleyip eksiklerimin farkına varıyorum. Ezberlemiş miyim diye kontrol ediyorum.”

Bazı katılımcılar, ezber durumlarını test etmek için belirli bölümleri notalar olmadan çaldıklarını, daha sonra hataları belirleyerek düzelttiklerini belirtmişlerdir.

K7: “Eserin notalarını kapatıyorum. Sadece parmaklarıma ve tuşlara bakarak çalmaya çalışıyorum. Bu şekilde sınıyorum kendimi.”

K9: “Nota önümde oluyor fakat bakmadan çalıyorum. Takıldığım yerlerde bakıyorum. Ezberledim mi diye sık sık çalıyorum. Kendimi dinlemem ama kaydetmem.”

K2: “Daha çok notaya bakmadan çalmaya çalışıyorum...”

K3: “...sürekli tekrar edince bazen el ezberi olduğunu fark ediyorum...”

Bazı katılımcılar, piyano eserlerini seslendirerek arkadaşlarına dinletip geri bildirim almayı tercih ettiklerini belirtmektedir. Bazı katılımcılar da piyano eserlerini ezberleme durumlarını, arkadan çalan ses ya da video gibi bir kaynak ile eş zamanlı çalarak değerlendirdiklerini belirtmişlerdir.

K4: “Arkadaşlarıma dinletiyorum daha çok ilerlememi değerlendirmek için. Birbirimize yorumlar yaparak değerlendirme yapıyoruz.”

K6: “Parçayı açıyorum bir kaynaktan. Onunla çalmaya çalışıyorum. Tek başıma kontrol etmiyorum. O şekilde kontrol ediyorum. Müziğin üzerine çalmaya çalışıyorum.”

Yapılan görüşmelerde çalışma grubundaki katılımcılara yöneltilen sekizinci soru: “Piyano eserlerini ezberledikten sonra bellekte tutmak ve geliştirmek için nasıl bir yol izlersiniz?” şeklindedir. Bu sorudan elde edilen bulgular Tablo 8’de verilmektedir.

Tablo 8. Ezberlenen Piyano Eserlerini Bellekte Tutmaya ve Geliştirmeye İlişkin Öğrenci Görüşleri

Kategori	Tema	Kodlar	f	%
Ezberleme Sonrası Çalışmalar	Tekrar etme	Rutin aralıklarla	1	6.67
		Sürekli tekrar	5	33.33
	Bireysel yöntemler	Tempoyu hızlandırarak çalma	1	6.67
		Eseri dinleme	3	20
		Çalışma süresini azaltma	2	13.33
		Notaya bakmadan çalma	2	13.33
		Notaları gözde canlandırma	1	6.67
Toplam			15	100

Tablo 8’e göre, katılımcıların piyano eserlerini ezberde tutma yöntemleri farklılık göstermektedir. “Tekrar etme” temasında yer alan %40’lık grup, eserleri rutin veya sürekli tekrar ettiklerini ifade etmiştir. “Bireysel yöntemler” temasındaki %60’lık katılımcılar ise tempoyu artırarak çalışmayı, notaları gözlerinde canlandırmayı, ezberden sonra çalışma süresini azaltmayı, eserleri dinlemeyi ve notalara bakmadan çalmayı tercih etmektedir.

“Tekrar etme” temasını oluşturan katılımcıların bazılarının, piyano eserlerini ezberledikten sonra rutin aralıklarla tekrar ettiği, bazılarının da sürekli tekrar ettiği tespit edilmiştir.

K1: “Bir eseri tam olarak orijinal temposunda ve nüanslarıyla çalıyor olsak bile, bitmiş saymıyorum. Rutin aralıklarla tekrar edilmesi gerektiğini düşünüyorum. Tekrar edemeyeceğimiz durumlarda da dinlemek gerekiyor.”

K2: “Çok fazla tekrar ediyorum. Bazen de tempoyu hızlandırarak çalışıyorum.”

K9: “Parça bitse bile sürekli tekrar ettiğim için herhangi bir yol izlemiyorum. Tekrar ederek bu süreci gerçekleştiriyorum.”

“Bireysel yöntemler” temasını oluşturan katılımcıların, piyano eserlerini ezberledikten sonra bellekte tutmak ve geliştirmek için tempoyu hızlandırarak çalıştıkları, notaya bakmadan çalmayı denedikleri ve bazılarının da çalıştıkları süreyi azalttıkları tespit edilmiştir.

K8: “Tekrar etmezsek ne yazık ki unutuyoruz. Ezberledikten sonra günde 1 defa bile olsa çalmaya çalışıyorum. Ezberledikten sonra daha az çalışıyorum.”

K4: “Notayı önüme alıyorum. Bakmadan çalmaya çalışıyorum. Hatalarım varsa düzeltmeye çalışıyorum. Bol bol tekrar ediyorum. Bitirdikten sonra bile bol bol tekrar ediyorum.”

K5: “Gün içerisinde sürekli kâğıda bakmadan tekrarlarım. İlk çalışma sürecime göre daha az zaman ayırıyorum. Belleğe oturduğu için kendi kendime çalmaya çalışırım.”

Ezber sonrası çalışma sürecinin bir parçası olarak dinleme ve gözde canlandırma yöntemleri de katılımcılar tarafından sıkça kullanılmaktadır.

K6: “Mesela ezberlediysen, müziği açıp zihinsel olarak tekrar ediyorum. Geliştirmek benim için, ezberlediğim bir parçanın nüansları doğru ve güzel çalmak demektir. Yani yorum yapabilmek demektir. Tekrar ediyorum sık sık.”

K7: “Çok tekrar etmem gerekiyor unutmamak adına. İnternette de dinliyorum.”

K10: “Eserleri dinliyorum. Tekrar ediyorum. Notaları gözümde canlandırıyorum.”

Yapılan görüşmelerde çalışma grubundaki katılımcılara yöneltilen dokuzuncu soru: “Piyano eserlerini ezbere çalmak için fiziksel ve zihinsel olarak nasıl hazırlanırsınız?” şeklindedir. Bu sorudan elde edilen bulgular Tablo 9’da verilmektedir.

Tablo 9. Eserleri Çalışma ve Ezberleme Sürecinde Fiziksel ve Zihinsel Hazırlıklara İlişkin Öğrenci Görüşleri

Kategori	Tema	Kodlar	f	%
Ezberlemede Fiziksel ve Zihinsel Hazırlıklar	Zihinsel hazırlık	Zihni boşaltma	6	42.86
		Yapabileceğine inanma	1	7.13
	Fiziksel hazırlık	Yorgunluğu giderme	3	21.43
		Çalışma ortamını düzenleme	2	14.29
		Parmakları açma	2	14.29
Toplam			14	100

Tablo 9’a göre, katılımcıların yarısı (%50) “Zihinsel hazırlık” temasında yer almakta ve boş bir zihne sahip olmanın ile yapabileceğine inanmanın eserleri ezberlemede önemli olduğunu vurgulamaktadır. Diğer %50’lik grup ise “Fiziksel hazırlık” temasında yer almakta; yorgunluğun giderilmesi, uygun çalışma ortamı ve parmak açma egzersizlerinin ezberlemede desteklediğini ifade etmektedir.

“Zihinsel hazırlık” temasındaki katılımcıların, piyano eserlerini ezberlemede çalma için hazırlanırken zihinlerini boşalttıkları ve yapabileceklerine inandıkları saptanmıştır.

K1: “Zihnimi boşaltmış olmam gerekiyor. Başka bir şey düşünmemem gerekiyor. Dıymam ve odaklanmam gerekiyor. Bazen de yorgun olsam bile çalışıyorum. Fiziksel olarak yorgun oluyorum ama zihnimi dağıtmak için de piyano çalışıyorum.”

K4: “Zihnim çok doluyorsa çalışmıyorum dikkatim çabuk dağılıyor. O yüzden boş bir zihinle çalışmaya çalışıyorum. Yorgunsam çalışmıyorum. Ama oturasım gelirse az birkaç ölçü çalarım yine de.”

K5: “Mutsuzken, kafamın dağılması için piyano çalışıyorum. Bir kaçış noktası olarak görüyorum piyanoyu. Fiziksel olarak yorgunsam genellikle çalışmıyorum.”

K8: “Parçayı elime aldığım anda ön yargılı davranmamaya çalışıyorum. Zihinsel olarak kendimi hazırlamaya çalışıyorum. Çalışırsam yaparım diye. Fiziksel olarak dinlenmiş olmaya dikkat ediyorum. Verimim düşüyor çünkü. Daha sakın bir kafayla piyanoya oturuyorum.”

K9: “Ön hazırlık olarak, başlarsam gerisi gelir eseri hallederim şeklinde düşünüyorum. Piyano çalışmak zihnim doluyken kafamı dağıtmaya yarıyor. Fiziksel olarak yorgunsam yine de zorluyorum çalışıyorum.”

“Fiziksel hazırlık” temasındaki katılımcıların ise mümkün oldukça yorgun piyano çalmaktan kaçındıkları, çalışma ortamlarının uygun hale getirdikleri ve parmak açma egzersizi yaptıkları tespit edilmiştir.

K6: “Zihnimi boşaltarak çalışmaya başlamamız lazım. Çalışacağım ortamı temiz tutmaya çalışıyorum. Çöp vs. arındırıyorum. Bilgisayar açıksa arka plandaki programları kapatıyorum, herhangi bir uyaran olmasına karşın. Telefonumu sessize alıyorum. Soyutluyorum çünkü kendimi vermem lazım. Fiziksel olarak 5 dk kadar el açıyorum esneme şeklinde.”

K7: “Fiziksel olarak ortamının rahat olması lazım. Zihnimi boşaltıp odaklanabiliyorum. Pomadora tekniği diye bir teknik uyguluyorum. İlk başta piyanoya oturunca 20 dk kadar parmaklarımı açıyorum egzersiz yapıyorum. Sonra bir 5 dk piyanoya dair bir şey yapmıyorum camdan dışarı bakıyorum. Sonra direkt eseri çalışmaya başlıyorum. Bazen zamanım kısıtlı olunca sadece parmak açma egzersizleri yapıyorum.”

K3: “Yorgun olmamam gerekiyor. Şu ölçüyü çıkarayım kafam rahat etsin gibi bir düşünce güdüyorum. Yorgun olsam bile az da olsa bakmaya çalışıyorum.”

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Üçüncü alt problem olan “Öğrencilerin piyano eserlerini ezberleme sürecinde ve ezbere seslendirmede karşılaştıkları zorluklar nelerdir?” sorusuna ilişkin katılımcılara yöneltilen görüşme sorularından elde edilen bulgular Tablo 10 ve Tablo 11’de verilmektedir.

Çalışma grubundaki katılımcılara yapılan görüşmelerde sorulan onuncu soru, “Piyano eserlerini ezberleme sürecinde karşılaştığınız zorlukları nasıl aşarsınız?” şeklindedir. Bu soruya verilen yanıtlar, katılımcıların karşılaştıkları zorluklara ve bu zorlukları aşma yöntemlerine dair görüşlerini içermektedir. Elde edilen bulgular, Tablo 10 ve Tablo 11’de karşılaşılan zorluklar ve bu zorluklara yönelik çözüm önerileri olarak iki ayrı tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 10. Çalışma ve Ezberleme Sürecinde Karşılaşılan Zorluklara İlişkin Öğrenci Görüşleri

Kategori	Tema	Kodlar	f	%
Ezberleme Süreci	Karşılaşılan zorluklar	Dikkat dağılması	3	11.11
		Odaklanamama	5	18.52
		Eserdeki teknik zorluklar	19	70.37
Toplam			27	100

Tablo 10’deki bulgulara göre, “Karşılaşılan zorluklar” temasında, katılımcıların %11.11’inin piyano eserlerini çalışırken ve ezberlerken dikkatlerinin dağıldığı, %18.52’sinin odaklanmakta zorlandığı, %70.37’sinin ise eserlerdeki teknik yapılarla ilgili güçlük yaşadığı görülmektedir.

Katılımcılardan bazıları, piyano eserlerini ezberleme süreçlerinde dikkatlerinin dağıldığını belirtmişlerdir.

K4: “Dikkatim çok dağılıyor. Mümkün olduğunca yalnız çalışmayı tercih ediyorum...”

K5: “...Dikkatimin dağılmaması için de kendimi yönlendirmem gerekiyor. Ne yapmam gerektiğini, bir sorumluluğum olduğunu biliyorum...”

K2: “Eser beni çok zorluyorsa dikkatim dağılıyor. Başka çalabildiğim bir parçayı çalıp kendimi rahatlatıyorum. Sonra geri dönüyorum...”

Odaklanma sorunu yaşayan katılımcıların olduğu da bulgular arasında belirtilmektedir.

K9: “Zorlukları iyice anlayarak, hocama sorarak ve daha çok çalışarak aşmaya çalışıyorum. Dikkatim dağılınca da odaklanamazsam bırakıyorum sonra devam ediyorum...”

K1: “Başladığım işi bitirme isteği beni motive ediyor. Sıkılıyor sinirleniyorum bazen tabii. O zaman bir süre o esere ara veriyorum. Başka bir şeyle uğraşıyorum. Sonra tekrar başına oturunca daha rahat çözülüyor.”

Eserlerdeki teknik yapılarla ilgili güçlük yaşadığı tespit edilen katılımcıların olduğu da bulgulara açıkça belirtilmektedir.

K2: “...Çalamadıysam eğer bilmediğim bir ritim kalıbıdır. Onu da kalemle bölerek çalışıyorum. Olmadıysa dinliyorum. Çözemediğim bölümleri hocama ve arkadaşlarıma da danışıyorum.”

K7: “Tempo hızlı diyelim yavaş çalışıyorum. Bilmediğim bir şey olduğunda idrak edene kadar üstünde duruyorum...”

K8: “Dikkatim dağılırsa ara verip tekrar devam ediyorum. Tempo hızlıysa veya takıldığım bir nota olursa hocama danışıyorum ve o kısımların üzerinde daha fazla duruyorum...”

Tablo 11. Çalışma ve Ezberleme Sürecinde Karşılaşılan Zorlukları Aşmaya İlişkin Öğrenci Görüşleri

Kategori	Tema	Kodlar	f	%
Ezberleme Süreci	Zorlukları aşma yöntemleri	Yalnız çalışma	1	3.85
		Kendini yönlendirme	1	3.85
		Farklı eserleri çalışma	1	3.85
		Ara verme	4	15.38
		Tekrar etme	4	15.38
		Yavaş çalışma	2	7.69
		Öğretmene danışma	8	30.76
		Dinleme	2	7.69
		Kalemle işaretleme	1	3.85
		Videodan izleme	1	3.85
		Eseri başa dönerek çalışma	1	3.85
Toplam		26	100	

Tablo 11’deki bulgulara, “Zorlukları aşma yöntemleri” temasını oluşturan katılımcıların, karşılaştıkları zorlukları aşmaya yönelik verdikleri cevapların dağılımları görülmektedir. %30.76 oran ile en fazla öğretmene danışmanın tercih edildiği söylenebilir. Bu oranı %15.38’lik oranlar ile ara verme ve tekrar etme izlemektedir. Yavaş çalışarak ve eserleri dinleyerek zorlukları aşma durumları ise %7.69’luk oranları oluşturmaktadır. Yalnız çalışma, kendini yönlendirme, farklı eser çalışma, kalemle işaretlemeler yapma, videolardan izleme ve eserleri başa dönerek çalışma yöntemleri ise %3.85’lik oranları oluşturmaktadır.

Dikkat dağılması sorunu yaşayan katılımcıların yalnız çalıştığı, kendilerini yönlendirdiği ve başka esere geçerek dikkatlerini topladıkları saptanmıştır.

K4: “Dikkatim çok dağılıyor. Mümkün olduğunca yalnız çalışmayı tercih ediyorum. Zorlandığım yerleri de bol tekrarlar aşmaya çalışıyorum. Zorlandığım kısımlarda piyano hocama da danışıyorum.”

K5: “Dinleyerek ve hocama danışarak karşılaştığım zorlukları aşıyorum. Hızlandırmak için tempoyu defalarca üst üste tekrarlamam gerekiyor. Dikkatimin dağılması için de kendimi yönlendirmem gerekiyor. Ne yapmam gerektiğini, bir sorumluluğum olduğunu biliyorum...”

K2: “Eser beni çok zorluyorsa dikkatim dağılıyor. Başka çalabildiğim bir parçayı çalıp kendimi rahatlatıyorum. Sonra geri dönüyorum...”

Odaklanma zorluğu çeken katılımcıların, eserleri çalışmaya ara vererek odaklanmaya çalıştıkları tespit edilmiştir.

K9: “Zorlukları iyice anlayarak, hocama sorarak ve daha çok çalışarak aşmaya çalışıyorum. Dikkatim dağılınca da odaklanamazsam bırakıyorum sonra devam ediyorum. Tempo hızlıysa yavaş çalışıyorum.”

K1: “Başladığım işi bitirme isteği beni motive ediyor. Sıkıyorum sinirleniyorum bazen tabii. O zaman bir süre o esere ara veriyorum. Başka bir şeyle uğraşıyorum. Sonra tekrar başına oturunca daha rahat çözülüyor.”

Piyano eserlerindeki teknik yapılarla ilgili güçlük yaşayan katılımcıların zorlandığı bölümleri tekrar ederek, yavaş çalışarak, piyano hocasına danışarak, eserlerini dinleyerek, zor ritim kalıplarını kalemle bölerek, videodan izleyerek ve başa dönüp çalışarak aşmaya çalıştıkları belirlenmiştir.

K10: “Genelde tekrar ederek üzerine gitmeye çalışıyorum. Hocama danışıyorum. Telefonumu yanıma almıyorum mümkün olduğunca.”

K2: “...Çalamadıysam eğer bilmediğim bir ritim kalıbıdır. Onu da kalemle bölerek çalışıyorum. Olmadıysa dinliyorum. Çözemediğim bölümleri hocama ve arkadaşlarıma da danışıyorum.”

K7: “Tempo hızlı diyelim yavaş çalışıyorum. Bilmediğim bir şey olduğunda idrak edene kadar üstünde duruyorum. Hocama danışıyorum. Üstesinden gelmeye çalışıyorum.”

K3: “Çalamadığım yer olunca tekrar halletmeye çalışıyorum. Yapamayınca mola verip sonra tekrar tekrar çalışıyorum. Hocama soruyorum. Videosu varsa oradan da izleyip çözmeye çalışıyorum.”

K6: “Ezberi karıştırdım diyelim başa dönüp orada karıştırmamaya çalışıyorum. Her seferinde en başından alıp çalışıyorum. Kaldığım yerden değil. Orada karıştırdığım için demek ki başka bir ölçüde de karıştırabilirim diyorum o yüzden her seferinde en baştan alıp çalışırım...”

K8: “Dikkatim dağılırsa ara verip tekrar devam ediyorum. Tempo hızlıysa veya takıldığım bir nota olursa hocama danışıyorum ve o kısımların üzerinde daha fazla duruyorum. Çünkü çalarken takılınca daha can sıkıcı bir hale geliyor.”

Sonuç ve Tartışma

Çalışmanın birinci alt problemi olan “Öğrencilerin piyano eserlerini ezberleme sürecindeki çalışma planı ve zaman yönetimi nasıldır?” kapsamında katılımcıların verdiği cevaplar değerlendirilmiştir. Bu bağlamda çalışma düzeni olarak esnek ve plansız çalışan katılımcıların planlı çalışma yapan katılımcılardan daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Katılımcılar, çalışmaya başladıklarında genellikle eserleri deşifre etme yöntemini benimsemiştir. Ancak, eserlerin zorluk derecesine bağlı olarak ve çalışma öncesinde eserleri dinleyerek çalışma yöntemlerini geliştirdikleri de görülmüştür. Bir diğer bulgu, piyano eserlerini ezberleme sürecinde katılımcıların farklı çalışma ve zaman yönetimi tercihleri olduğunu öne çıkarmaktadır. Mola vererek çalışan katılımcıların en yüksek orana sahip olduğu, kısıtlı çalışma süreleri nedeniyle eserlerini bölerek çalışan katılımcıların ise en düşük oranda yer aldığı belirlenmiştir. Çalışmada ortaya çıkan esnek ve plansız çalışma eğilimi, Ginsborg ve Chaffin (2011) tarafından yapılan bir çalışmayla desteklenmektedir. Bu çalışmada, profesyonel müzisyenlerin esnek çalışma stratejilerini tercih ettiği, ancak eser karmaşıklıkla planlı yöntemlere geçiş yaptığı belirtilmiştir. Katılımcıların eserleri dinleyerek ve deşifre ederek çalışma yöntemlerini uyguluyor olması, Chaffin ve Lisboa'nın (2008) piyanistler üzerine yaptığı çalışmayla uyusmaktadır. Bu çalışmada, müzisyenlerin %72'sinin çalışmaya başlamadan önce eseri dinlediği ve bunun performans hazırlığında kritik bir adım olduğu vurgulanmıştır. Mola vererek çalışma, Duke vd. (2009) çalışmalarında da vurgulanmaktadır. Çalışma, “aralıklı çalışma” yönteminin, uzun süreli öğrenmede daha etkili olduğunu göstermektedir. Son olarak, kısıtlı sürede bölerek çalışanların azlığı, Wristen (2005) tarafından desteklenen bir bulgudur. Bu çalışmada, piyano öğrencilerinin yalnızca %15'inin eserleri küçük bölümlere ayırarak çalıştığı, çoğunluğun ise bütünsel tekniği tercih ettiği belirtilmiştir.

Çalışmanın ikinci alt problemi olan “Öğrencilerin piyano eserlerini ezberleme yöntemleri ve stratejileri nelerdir?” kapsamında verilen cevaplar incelenmiştir. Katılımcıların piyano eserlerini daha iyi anlamak, öğrenmek ve ezberlemek için izledikleri analiz yöntemleri değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda, katılımcıların sıklıkla ritim kalıpları, tema, motif, nüans ve tonalite gibi unsurlara dikkat ettikleri belirlenmiştir. Ayrıca solfej ve deşifre çalışmaları yaptıkları, sağ ve sol el çalışmalarını ayrı ayrı ele aldıkları ve Bona tekniği ile okuma yöntemini kullandıkları tespit edilmiştir. Bunun ardından, parmak numaralarına, ölçü birimlerine ve tempoya odaklanma gibi görsel analiz yöntemleri ile piyano eserlerini video ve ses kayıtları üzerinden dinleyerek gerçekleştirdikleri işitsel analiz yöntemleri öne çıkmaktadır. Çalışmanın bu bulguları ile ilişkili literatürde çalışmalar bulunmaktadır. Sampaio ve Santiago (2020) çalışmalarında, piyano öğrencilerinin ritim kalıpları, tema ve motif gibi unsurlara odaklanmalarının müzikal ifadelerini geliştirmede önemli bir rol oynadığını belirtmektedirler. Ayrıca, ritim eğitiminin deşifre becerilerini ve genel piyano performansını olumlu etkilediği vurgulanmaktadır. Kurtuldu (2014) çalışmasında, deşifre becerileri ile genel piyano başarısı arasında güçlü bir ilişki olduğunu saptamıştır. Ayrıca, solfej ve deşifre çalışmalarının, nota okuma ve anlama becerilerini geliştirerek, öğrencilerin müzikal eserleri daha hızlı ve doğru bir şekilde öğrenmelerine yardımcı olduğunu vurgulamaktadır. Kalkanoğlu (2020) farklı nota okuma yaklaşımlarını incelediği çalışmasında, çeşitli yöntemlerin kullanımının başlangıç piyano eğitiminde daha olumlu sonuçlar verdiğini belirtmiştir.

İkinci alt probleme ilişkin bir diğer bulgu, katılımcıların piyano eserlerini ezberlerken farklı çalışma yöntemlerini tercih etmeleridir. Uzun ve zorlayıcı eserlerde en çok bölüm bölüm çalışma yöntemini benimsedikleri görülmüştür. Kolay ve kısa eserlerde ise baştan sona çalışarak veya bol tekrar yaparak doğal ezberleme yöntemlerini benzer oranlarda kullandıkları vurgulanmaktadır. Çalışmada, katılımcıların piyano eserlerini ezberlerken orijinal tempoya akıcı şekilde ulaşmak için en çok tekrar yöntemini tercih ettikleri, yavaş çalışmayı daha az benimsedikleri ve tempoyu kademeli olarak artırma yöntemini en az kullandıkları saptanmıştır. Kurtuldu ve Güçlü (2010), piyano eğitiminde tekrar stratejilerinin etkisini incelemiş ve planlı, eşit tekrar çalışmasının öğrenci başarısını artırdığını belirlemiştir. Sonuçlar, tekrar yapmanın eser üzerinde hakimiyet kurma ve seslendirme becerilerini olumlu yönde geliştirdiğini göstermiştir. Bir diğer bulgu, katılımcıların notaları hatırlamak, zihinde canlandırmak ve zihinsel çalışmalar yapmak için en çok görsel belleği kullandıklarını göstermektedir. Melodileri hatırlarken ve parmak ezberi yaparken işitsel ve kinestetik (devinimsel) bellekten orta düzeyde yararlandıkları, en az düzeyde ise eserlerin form analizlerini yaparken analitik bellekten yararlandıkları tespit edilmiştir. Bu bulguya paralel olarak, Williamon ve Valentine (2002) çalışmalarında, müziği ezberlemede kullanılan dört bellek türünün etkisini incelemiş ve analitik belleğin yapısal analizlerde, işitsel belleğin eseri zihinde canlandırmada, devinimsel (kinestetik) belleğin tekrarlı çalışmalarda ve ellerin pozisyonunu hatırlamada, görsel belleğin ise notaların konumlarını hatırlamada önemli rol oynadığını ortaya koymuştur. Katılımcılar,

ezberleme sürecindeki ilerlemelerini değerlendirmek için en çok notaya bakmadan çalma yöntemini tercih etmektedir. Orta düzeyde performanslarını kaydedip dinlemeyi kullanırken, arkadaşlarına dinletme ve müziğin üzerine çalma yöntemlerine ise daha az başvurmaktadır. Arkadaşlarına dinletme ve müziğin üzerine çalma yöntemlerini yalnızca birer katılımcı kullanırken, diğer yöntemler birden fazla katılımcı tarafından tercih edilmiştir. Benzer şekilde, Marijan'ın (2016) çalışmasında, bireysel öğrenme süreçlerine odaklanarak, öğrencinin gelişimini gözlemlene ve değerlendirme yöntemlerinin önemi vurgulanmaktadır. Ek olarak, Wang (2020) çalışmasında, bazı öğrencilerin kendilerini daha iyi değerlendirmek için kayıt yaptıklarını belirtmektedir. Öğrenciler eserleri ezberledikten sonra, bellekte tutma ve geliştirme süreçlerinde en çok tempoyu artırarak çalışma, notaları gözlerinde canlandırma, eserleri dinleme ve notalara bakmadan çalma gibi bireysel yöntemleri tercih etmişlerdir. Sürekli tekrar yapma ise daha az kullanılan bir yöntem olarak öne çıkmaktadır. Son olarak, zihinsel ve fiziksel hazırlık süreçleri arasında zihni boşaltma, yorgunluğu giderme, çalışma ortamını düzenleme ve parmak açma egzersizlerinin benzer önemde olduğu vurgulanmaktadır. Chie ve Karthigeyan (2009) çalışmalarında, hızlı tempoda seslendirilen müziğin bellek performansını artırmada en etkili tempo olduğunu ortaya koymuşlardır. Bu bulgu, eserleri ezberledikten sonra tempoyu hızlandırarak çalışmanın bellekte tutma ve geliştirme süreçlerinde etkili olduğunu gösteren mevcut çalışmadaki bulgu ile paralellik göstermektedir. Bernardi vd. (2012) çalışmalarında, zihinsel provaların fiziksel provalarla benzer performans sonuçları doğurabileceğini göstermektedir. Bu çalışma, notaları zihinde canlandırarak çalışmanın, müzikal eserlerin bellekte tutulması ve geliştirilmesinde etkili bir strateji olduğunu desteklemektedir.

Çalışmanın üçüncü alt problemi olan “Öğrencilerin piyano eserlerini ezberleme sürecinde ve ezberle seslendirmede karşılaştıkları zorluklar nelerdir?” kapsamında verilen cevaplar incelendiğinde, katılımcıların dikkat dağılması sorunu yaşadıkları durumlarda yalnız çalıştıkları, kendi kendilerini yönlendirdikleri ve dikkatlerini toplamak için başka eserlere geçtikleri saptanmıştır. Bu yöntemlerin oranları birbirine yakındır. Odaklanma zorluğu çeken katılımcıların, en çok eserleri çalışmaya ara vererek odaklanmaya çalıştıkları tespit edilmiştir. Katılımcıların piyano eserlerinde karşılaştıkları teknik zorluklarla başa çıkmak için en çok piyano hocalarına danıştıkları, orta derecede zorlandıkları bölümleri tekrar edip yavaşça çalıştıkları, düşük derecede zorluk yaşadıkları durumlarda ise eserleri dinleyerek, zor ritim kalıplarını not alarak, videoları izleyerek ve başa dönüp tekrar çalışarak bu zorlukları aşmaya çalıştıkları belirlenmiştir. Çalışmanın bu bulguları, Allingham ve Wöllner'in (2022) çalışması ile ilişkilidir. Çalışma, yavaş çalışmanın müzisyenler arasında yaygın bir teknik olduğunu göstermekte ve hedeflere ulaşmada etkili olduğunu belirtmektedir. Ayrıca, yavaş çalışmanın öz-düzenlemeli öğrenme ile pozitif bir ilişki içinde olduğu vurgulanmaktadır. Ceyhan (2023) çalışmasında, piyano öğrencilerinin karşılaştıkları teknik sorunlar ve bu sorunların çözümüne yönelik öğretmen görüşlerini incelemiştir. Bu çalışmada, öğrencilerin teknik problemlerle başa çıkmada öğretmenlerine danıştıkları ve öğretmenlerin, öğrencilerin motivasyonunu artırmada önemli bir rol oynadıkları belirlenmiştir. Nogaj (2020) çalışmasında, müzik öğrencilerinin stresle başa çıkma stratejilerini incelemiştir. Çalışmada, müzik öğrencilerinin stresli durumlarda daha çok görev odaklı çalışma stratejilerini benimsedikleri belirlenmiştir. Bu çalışmalar, piyano öğrencilerinin karşılaştıkları zorluklarla başa çıkmada öğretmenlerine danışma, yavaş ve tekrarlı çalışma gibi stratejiler kullandıklarını ve bu yöntemlerin etkili olduğunu göstermektedir.

Bu çalışmanın bulguları, öğrencilerin piyano eserlerini ezberlerken kullandıkları stratejiler ile karşılaştıkları zorluklar arasında anlamlı ilişkiler olduğunu göstermektedir. Özellikle zorlayıcı eserlerde bölümlere ayırma, tekrar ve görsel-işitsel analiz gibi yöntemlerin tercih edilmesi, bu zorluklarla başa çıkma çabalarını yansıtmaktadır. Öğrencilerin teknik güçlükler karşısında öğretmen desteğine başvurmaları ve yavaş çalışmayı benimsemeleri, öz-düzenlemeye dayalı öğrenme yeteneklerinin bir göstergesidir. Ritim, tema ve motif gibi müzikal öğelere odaklanmaları ise ezberin yalnızca tekrara değil, aynı zamanda müzikal anlam kurmaya dayalı bir süreç olarak görüldüğünü ortaya koymaktadır. Ayrıca zihinsel prova, görsel bellek ve kayıttan dinleme gibi stratejiler, öğrencilerin öğrenme süreçlerini farkındalıkla ve bireysel yaklaşımlar doğrultusunda yönettiklerini göstermektedir.

Çalışmanın bulguları, etkili ezberin yalnızca planlı çalışmaya değil, aynı zamanda farkındalık ve öz-düzenleme becerilerine dayandığını ortaya koymaktadır. Elde edilen veriler doğrultusunda, piyano öğretiminde öğrencilerin öğrenme stillerine, dikkat düzeylerine ve zaman yönetimi becerilerine ilişkin bireysel ihtiyaçlarına ve özelliklerine göre farklılaşan stratejilerin geliştirilmesi önem arz etmektedir. Ezberleme sürecinin yalnızca sonuç odaklı değil, süreç odaklı bir şekilde yapılandırılması, öğrencilerin müzikal ifade ve performans becerilerinde gelişmeler

sağlamalarına katkıda bulunacaktır. Bu çalışma, piyano eserlerini ezberleme sürecini çok boyutlu bir bakış açısıyla ele alarak hem öğretmenler hem de öğrenciler için yol gösterici nitelikte bulgular sunmaktadır. Gelecekte yapılacak araştırmaların, müzikte ezberleme sürecini etkileyen faktörleri daha derinlemesine inceleyerek bu alandaki bilgi birikimini zenginleştirmesi beklenmektedir.

Öneriler

Bu çalışmada, öğrencilerin piyano eserlerini ezberleme sürecine ilişkin çalışma planları, kullandıkları stratejiler ve karşılaştıkları zorluklar çeşitli yönleriyle incelenmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda aşağıdaki genel öneriler sunulmaktadır:

- 1) Öğrencilerin çoğunluğunun esnek ve plansız bir çalışma düzeni benimsemiş olduğu göz önüne alındığında; piyano eserlerini ezberleme sürecinin daha verimli yürütülmesi için hedef belirleme, zamanı etkili kullanma ve süreci izleme gibi planlı çalışma becerilerinin öğrencilere kazandırılması faydalı olacaktır.
- 2) Öğrencilerin piyano eserlerini deşifre etmeye yönelik strateji kullanımının sınırlı olduğu görülmüştür. Oysa deşifre, nota okuma ve anlama sürecini hızlandırarak ezberlemeyi kolaylaştıran temel bir yetkinliktir. Bu nedenle derslerde düzenli deşifre çalışmalarına ve farklı seviyelerde hızlı notasyon çözümleme stratejilerine önem verilmeli ve öğrenciler yeni bir eseri çalışmaya başladıklarında deşifre etmeye teşvik edilmelidir.
- 3) Öğrencilerin piyano eserlerini çalışma ve ezberleme sürecinde sıklıkla sağ ve sol eli ayrı ayrı çalıştıkları, saptanmıştır. Deşifre aşamasından sonra piyano eserlerini ayrıntılı çalışma düzeyine geçildiğinde eserlerin sağ ve sol elinin ayrı ayrı çalışılması, öğrencilerin eserlerdeki teknik, biçimsel, melodik ve armonik yapıları daha iyi anlamalarını sağlayacağından, teknik yeterlilik ve ezberin oturması açısından önemli bir strateji olarak değerlendirilebilir. Bu nedenle, öğretim sürecinde öğrencilerin her iki eli ayrı ayrı çalışmaya teşvik edilmeleri, ezberin aşamalı ve kalıcı gelişimi açısından faydalı olacaktır.
- 4) Eserlerin biçimsel özelliklerini (motif, cümle, periyot vb.) analiz etme becerisi, ezberleme sürecini hem bilişsel hem de yapısal düzeyde desteklemektedir. Bu nedenle öğrencilere, müzikal yapıları tanıma ve analiz etme alışkanlığı kazandıracak ders içerikleri önemsenmelidir.
- 5) Öğrenciler ezberleme sürecinde görsel, işitsel, kinestetik ve analitik bellek türlerinden farklı düzeylerde yararlanmaktadır. Bu bellek türlerinin farkındalığı artırılmalı, öğrencilerin kendilerine en uygun stratejileri keşfetmeleri ve zayıf olan bellek türlerini geliştirmelerini sağlamaları teşvik edilmelidir.
- 6) Ezberin korunması ve bellekte tutulması için yapılan tekrar çalışmalarının düzenli ve bilinçli biçimde planlanması gerektiği göz önüne alındığında, öğrencilere uzun vadeli tekrar stratejileri kazandıracak çalışma alışkanlıkları kazandırılmalıdır.
- 7) Katılımcıların karşılaştıkları teknik sorunlarda en çok öğretmenlerine danıştıkları belirlenmiştir. Öğrencilerin problem çözme sürecinde öğretmen rehberliğinden daha sistematik biçimde yararlanması sağlanmalıdır.
- 8) Dikkat dağınıklığı, ezberleme sürecinde karşılaşılan temel sorunlardan biri olarak karşımıza çıkmıştır. Bu durumu yönetmek için öğrencilere bireysel strateji yönetimi ve öz- düzenlemeli öğrenme stratejileri ile ilgili farkındalık kazandırılmasının ve dikkat yönetimi becerilerinin desteklenmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir.
- 9) Ezberleme sürecinde etkili olduğu tespit edilen eserleri yavaş tempo ile çalışma, bölerek çalışma ve tekrar etme, metronom ile kademeli olarak hızlandırma gibi yöntemlerin derslerde planlı ve bilinçli şekilde kullanımı yaygınlaştırılmalıdır.
- 10) Notaya bakmadan çalma, kayıt alarak dinleme ve zihinsel prova gibi yöntemler, öğrencilerin ezberleme sürecini değerlendirmelerine yardımcı olmaktadır. Bu yöntemlerin düzenli kullanımı öz-düzenlemeyi güçlendirebilir.

Çıkar Çatışması Beyanı

Yazarlar, bu makalenin araştırma, yazarlık veya yayın süreci ile ilgili herhangi bir potansiyel çıkar çatışması olmadığını beyan eder.

Mali Destek

Yazarlar bu makalenin araştırılması, yazılması ve yayınlanması için herhangi bir mali destek almamıştır.

Yayın Etiği Beyanı

Çalışmada etik dışı bir husus bulunmadığını, araştırma ve yayın etiğine özenle uyulduğunu beyan ederiz.

Yazar Katkı Oranı

Çalışma, araştırmacılar arasında eşit bir iş birliği ile yürütülmüş ve raporlanmıştır.

Etik Kurul İzni

Bu çalışma için Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü aracılığı ile DEÜ Sosyal ve Beşerî Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu'na yazılı müracaat yapılmış, 26.04.2024 tarihli ve E-87347630-659-976340 sayılı kararı ile etik kurul onayı alınmıştır.

Kaynakça

- Allingham, E., & Wöllner, C. (2022). Slow practice and tempo-management strategies in instrumental music learning: Investigating prevalence and cognitive functions. *Psychology of Music*, 50(6), 1925–1941. <https://doi.org/10.1177/03057356211073481>
- Arslan, E. (2022). Nitel araştırmalarda geçerlilik ve güvenilirlik. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2022(51), Ö395–Ö407. <https://doi.org/10.30794/pausbed.1116878>
- Arslanoğlu, İ. (2016). *Bilimsel yöntem ve araştırma teknikleri*. Gazi Kitabevi.
- Artaç, A. (2021). Füg formu özelinde piyano müziğini ezberleme üzerine öneriler. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 8(75), 2596–2607. <http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.2725>
- Aydiner-Uygun, M. (2019). *Müzyisyenlerin enstrüman öğrenimlerindeki psikolojik faktörler: Başarı hedefi yönelimleri, öğrenme yaklaşımları ve stratejiler*. Eğitim Yayınevi.
- Babacan, E. (2016). Preservice teachers' views on challenges of piano training. *International Online Journal of Educational Sciences*, 8(1), 170–185. <http://dx.doi.org/10.15345/iojes.2016.01.014>
- Bernardi, N. F., Schories, A., Jabusch, H. C., Colombo, B. ve Altenmüller, E. (2012). Mental practice in music memorization: An ecological-empirical study. *Music Perception: An Interdisciplinary Journal*, 30(3), 275–290.
- Ceyhan, Ş. S. (2023). *Başlangıç düzeyinde piyano eğitimi alan 15–16 yaş grubundaki öğrencilerin karşılaştıkları teknik sorunlar ve bu sorunların çözümüne yönelik öğretmen görüşleri* [Yüksek lisans tezi]. Bursa Uludağ Üniversitesi.
- Chaffin, R., & Lisboa, T. (2008). Practicing perfection: How concert soloists prepare for performance. *ICTUS- Periódico do PPGMUS-UFBA | ICTUS Music Journal*, 9(2).
- Chie, Q. T., & Karthigeyan, K. K. (2009). The effects of music tempo on memory performance using maintenance rehearsal and imagery. *Sunway Academic Journal*, 6, 114–132.
- Cienniwa, P. (2014). *By heart: The art of memorizing music*. CreateSpace Bağımsız Yayıncılık.
- Duke, R. A., Simmons, A. L., & Cash, C. D. (2009). It's not how much; it's how: Characteristics of practice behavior and retention of performance skills. *Journal of Research in Music Education*, 56(4), 310–321.
- Fenmen, M. (1991). *Müzikçinin el kitabı*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Ginsborg, J., & Chaffin, R. (2011). Preparation and spontaneity in performance: A singer's thoughts while singing Schoenberg. *Psychomusicology: Music, Mind and Brain*, 21(1–2), 137–158.

- Kalkanoğlu, B. (2020). Başlangıç piyano öğretiminde nota okuma yaklaşımlarına ilişkin üç metot analizi örneği. *Journal of Turkish Educational Sciences*, 18(1).
- Kurtuldu, M. K. (2014). Piyano öğrencilerinin deşifre becerileri ile piyano dersi başarılarının karşılaştırılması. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 183(183), 11–23.
- Kurtuldu, M. K. ve Güçlü, H. E. (2010). Piyano eğitiminde planlı ve eşit tekrar çalışmasının öğrencilerin başarıları üzerindeki etkileri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(34), 196–204.
- Kutadgobilik, S. (2019). Klasik Batı Müziği İcrasında Literatür Açısından Ezber Olgusu. *Konservatoryum*, 6(1), 91–103. <https://doi.org/10.26650/CONS2019-0002>
- Macmillan, J. (2004). Successful memorizing. *Piano Professional*, 6–8. 10 Ocak 2024 tarihinde https://www.jennymacmillan.co.uk/uploads/6/6/2/1/66215923/memorising_x_4_for_pp.pdf adresinden edinilmiştir.
- Marijan, M. (2016). A case study of student's progress in piano playing: The role of training model in student's expertise. *Accelerando: Belgrade Journal of Music and Dance*, 1, 6.
- Nogaj, A. A. (2020). Emotional intelligence and strategies for coping with stress among music school students in the context of visual art and general education students. *Journal of Research in Music Education*, 68(1), 78–96. <https://doi.org/10.1177/0022429420901513>
- Ökdem, E. ve Jelen, B. (2022). Piyanoda ezber ve müzik bellek türleri. *The Journal of Social Sciences*, 58(58), 393–409. <http://dx.doi.org/10.29228/SOBIDER.62714>
- Özer, B. (2020). Piyano eğitiminde zihinsel çalışma ve ezberlemenin önemi. İçinde H. Şahin (Ed.), *Eğitim bilimleri: Teori, güncel araştırmalar ve yeni eğilimler*, (ss.23-43). Iype. Cetinje, Karadağ.
- Sadie, S. (2001). *The new grove dictionary of music and musicians* (2. baskı., Cilt 1). New York: Oxford University Press. <https://doi.org/10.2307/2848307>
- Sampaio, M. A., & Santiago, P. F. (2020). Exploring pedagogical strategies for piano sight-reading. *Per Music*, (40), 1–18.
- Sarı, A. ve Akınoğlu, O. (2009). Öz-düzenlemeli öğrenme: Modeller ve uygulamalar. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 29(29), 139–154.
- Shenton, A. K. (2004). Strategies for ensuring trustworthiness in qualitative research projects. *Education for Information*, 22(2), 63–75.
- Somuncuoğlu, Y. ve Yıldırım, A. (1998). Öğrenme stratejileri: Teorik boyutları, araştırma bulguları ve uygulama için ortaya koyduğu sonuçlar. *Eğitim ve Bilim*, 22(110).
- Steliou, C., & Jakubowski, K. (2024). A survey into piano teachers' perceptions of music memorization in one-to-one piano lessons: A preliminary study. *Music & Science*, 7. <https://doi.org/10.1177/20592043231225733>
- Şen, S. B. (1999). *Piyano tekniğinin biyomekanik temeli*. Pan Yayıncılık.
- Tufan, S. (2000). Piyano eğitiminde bellek-ezber ilişkisi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 185–190.

- Türnükü, D. A. (2000). Eğitim bilim araştırmalarında etkin olarak kullanılabilecek nitel bir araştırma tekniği: Görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 24(24), 543–559.
- Valchinova, D. I. (2018). *Memorization: Survey and application with special emphasis on the left hand* [Doctoral dissertation] University of Miami.
- Wang, C. (2020). To investigate the correlation between practice style and practice efficiency of instruments learning: A pilot study of piano-major college students. *International Journal of Frontiers in Sociology*, 2(7), 13–26. <https://doi.org/10.25236/IJFS.2020.020702>
- Weinstein, E. C., & Mayer, E. R. (1986). The teaching of learning strategies. In M. C. Wittrock (Ed.), *Handbook of Research on Teaching* (pp. 315–327). Macmillan Company.
- Williamon, A. (1999). The Value of Performing from Memory. *Psychology of Music*, 27(1), 84–95. <https://doi.org/10.1177/030573569271008>
- Williamon, A., & Valentine, E. (2002). The role of retrieval structures in memorizing music. *Cognitive Psychology*, 44(1), 1–32.
- Wristen, B. (2005). Cognition and motor execution in piano sight-reading: A review of literature. *Update: Applications of Research in Music Education*, 24(1), 44–56.
- Yan, L. (2023). How to correctly memorize scores for music students in piano performance? *The Educational Review, USA*, 7(12), 1850–1853. <https://doi.org/10.26855/er.2023.12.003>
- Yin, R. K. (2017). *Durum çalışması araştırması uygulamaları*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Yiğit, E. F. (2023). Pişano eğitiminde eserleri başlangıç aşamasından itibaren ezberleyerek çalışmanın oluşturduğu teknik ve müzikal sorunlar. *Erciyes Akademi*, 37(4), 1517–1534. <https://doi.org/10.48070/erciyesakademi.1328515>
- Zimmerman, B. J. (2002). Becoming a self-regulated learner: An overview. *Theory Into Practice*, 41(2), 64–70. https://doi.org/10.1207/s15430421tip4102_2

EXTENDED SUMMARY

This qualitative study investigates the experiences and perspectives of undergraduate piano students regarding the memorization of piano repertoire. The research aims to contribute to piano pedagogy by identifying the challenges students face, the methods they apply, and the strategies they find effective during memorization. A nuanced understanding of students' learning processes is anticipated to support piano educators in developing adaptive instructional approaches and enhancing students' ability to manage their study routines and memorization practices more effectively. Adopting a case study design, data were collected through semi-structured interviews. Purposeful sampling was used to recruit ten undergraduate piano students enrolled in the Music Department at Osmaniye Korkut Ata University, consisting of five first-year (3 female, 2 male) and five second-year (4 female, 1 male) students. The interview protocol was developed with the input of three field experts to ensure content validity. All interviews were conducted with participant consent, audio recorded, transcribed verbatim, and subjected to content analysis. Through systematic coding, meaningful themes were identified to address the research objectives. The study was structured around three sub-questions: How do students plan their practice and manage time while memorizing piano pieces? What memorization methods and strategies do they employ? What difficulties do they encounter during the memorization and performance-from-memory process?

In response to the first sub-question, analysis revealed that a greater number of students practiced with flexible and unstructured plans, in contrast to those who adhered to scheduled routines. Most students initiated their practice through sight-reading and adapted their approaches based on the piece's complexity. Some engaged in preliminary listening to recordings to aid familiarization. Time management strategies varied, with taking frequent breaks being the most common, while segmenting practice due to limited time was least utilized. Regarding memorization methods and strategies, participants reported engaging in structural and analytical approaches, focusing on rhythmic patterns, themes, motifs, dynamics, and tonality. Techniques such as solfège, separate hand practice, and the Bona method were frequently employed. Visual strategies included paying attention to finger numbers, meter, and tempo, whereas auditory strategies involved listening to recordings and observing performances. Sectional practice was dominant for complex repertoire, while repetitive or holistic practice was favored for shorter works. Repetition emerged as the most frequent strategy to achieve fluency at the target tempo, while gradual tempo increase and slow practice were less preferred. In terms of memory types, students relied primarily on visual memory to recall notes and passages. Auditory and kinesthetic memory supported melodic recall and finger movement, while analytical memory was the least engaged, particularly in formal analysis. To monitor progress, most students preferred playing without the score; performance recording and self-review were moderately applied, whereas peer feedback and overlay performance were seldom used. Retention strategies included increasing tempo, visualizing notation, listening to recordings, and performing without reference to the score. Notably, repeated practice was less emphasized. Students also incorporated mental and physical preparation techniques, such as mental clearing, managing fatigue, organizing the practice environment, and finger warm-ups.

The third sub-question addressed the difficulties students faced during memorization and performance. When experiencing concentration loss, participants coped by practicing alone, self-regulating their focus, or temporarily switching to other repertoire, each used with similar frequency. The most common strategy for restoring focus was pausing practice. In dealing with technical challenges, students primarily sought instructor feedback. Moderate strategies included slow and repetitive practice, while less common methods involved listening to exemplary performances, annotating rhythms, watching videos, and restarting problematic sections.

Overall, findings suggest a significant relationship between the memorization strategies employed and the nature of challenges encountered. Strategies such as sectional practice, repetition, and multimodal analysis were particularly useful in managing demanding pieces. Instructor support and self-regulated learning strategies, like slow practice and self-evaluation, reflect students' metacognitive development. Emphasis on musical elements such as rhythm, theme, and motif indicates that memorization is not limited to mechanical repetition, but instead incorporates musical understanding and interpretation.

The results underscore the importance of designing differentiated instructional strategies in piano education that align with individual learning preferences, attention capacities, and time management skills. Framing

memorization as a process-oriented task, rather than solely outcome-driven, may foster students' expressive capacity and technical proficiency. This research offers pedagogical insights that can guide both educators and learners. Future investigations are encouraged to examine in greater depth the multifaceted factors influencing musical memorization, thereby enriching the field's theoretical and practical foundations.